ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 դրչ. Վեցամսեայ 35 դրչ. Եռամսեայ 20 դրչ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 դրչ. Վեցամսեայ 45 դրչ. Եռամսեայ 25 դրչ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԳԻՐ

زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزيتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N. 7 Constple.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԶ ՏԱՐԻ — Թիւ 532

"ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ՈՒՐԲԱԹ

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Այսօր հանդարտ խղճով մը, առանց անթեւեթի, ձեւակերպութեանց ենթակայ, կրնանք ըսել որ Գալֆաեան Որբանոցի չինութեան հաստատ հիմերը նետուած են։ Եւ առանց ինքնագով ըլլալու տեղն է ըսել թէ, այս յաջողութեան մէջ Պոլսահայ մամուլն ալ ունեցաւ իր շատ կարեւոր դերը։ Այս վերջին պարագան մասնաւոր կերպով անհրաժեշտ կը նկատեմ յիշատակել, որովհետեւ վերջերս Պատրիարքարանի շրջանակներուն մէջ տարածուած սխալ կարծիք մը, վնասակար ունակութիւն մը, կը զլանայ մամուլին մէջ եղած թելադրութիւններուն պէտք եղած ուշադրութիւնը նուիրել եւ մինչեւ անգամ Պատրիարքարան ու մամուլ հակառակ տարբեր ընդունուելով, նոյն այդ շրջանակներուն մէջ զաղափարներ մը կը յղացուին, ամէն կերպով երկրին օրէնքներուն համաձայն հրատարակուող հայերէն թերթերուն վրայ նոր օրէնքներ եւ սահմանափակումներ դնելու համար։ Պատրիարքարանի շրջանակներու մէջ տածուած այս փափաքը ուշադրութեան արժանի է ոչ թէ իրագործելի ըլլալուն համար, բան մը որ երբէք չի կրնար տեղի ունենալ, այլ մտածելու՝ գործելու այն սխալ կերպին համար, որով յատկանշուած պէտք է եղած ըլլան, թերթերու մասին այդ զաղափարը յղացող անհատները։

Դուռնանք մեր բուն խնդրոյն։ Կ'ըսէի թէ այսօր կարելի է խղճի անդորրութեամբ յայտարարել թէ Գալֆաեան Որբանոցի բարոյական-նիւթական հաստատ հիմերը նետուած են։ Նորակազմ ու գործելու խանդով տոգորուած Տիկնանց Խնամակալութիւնը եւ հաստատութեան նորընտիր մայր Քրիստինէ մայրապետը կը նկատեմ նետուած հաստատ հիմերը։ Այդ թէեւ հաստատ հիմերը ընդհանրապէս իրենց վրայ հաստատ հիմեր կ'ենթադրեն, սակայն իրականութեան մէջ միշտ ենթադրուածը, հաւանականը չէ որ տեղի կ'ունենայ։

Ասկից առաջ, Երանուհի մայրապետին օրով, երբ Պատրիարքարանն ալ տակաւին իր զոյգ մը դիւանապետները չէր կոչած Գալֆաեան Որբանոցի առժամեայ խնամակալութեան պաշտօնին, հաստատութիւնը բարոյապէս կիսով մը փած, եւ բոլորովին կործանելու մօտ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր։ Այսօր ընդհակառակ։ Իր տագնապի շրջանը ա՛յ բոլորովին անցուցած Խաչգիրի աղջկանց Որբանոցը կոչուած է մեր ամէնէն կանոնաւոր հաստատութիւններէն մէկը ըլլալու, պայմանաւ որ գիտնանք այդ բանը ընել։ Ահա հոս է բուն խնդիրը։

Ամէն հաստատութիւն իր մտաւորական ու բարոյական հանգամանքներէն առաջ նիւթական ձեռնարկ մըն է, ճիշդ ինչպէս որ ամէնէն վեհագոյն կերպով ըմբռնուած բարոյական կեանք մըն ալ, ամէն բանէ առաջ ֆիզիքական, նիւթական կեանք մըն է։ Գալֆաեան Որբանոցը բացառութիւն մը չի կազմեր այս ընդհանուր եւ անդեղի կանոնին մէջ։ Այդ ամէն նիւթական ձեռնարկի հոգին կը կայանայ ելքի եւ մուտքի հաւասարութեան մէջ եւ որպէս զի ձեռնարկը յաջողի, ամէնէն առաջին բանը զոր պէտք է ձեռք անցնել մուտքի եւ ելքի հաւասարակշռութիւնն է։ Հաստատութիւնը վերջին տարիներու ընթացքին որոշ պիւտճէ մը չէր ունեցած։ Ներկայ Տիկնանց Խնամակալութիւնը հաստատութիւնը ամէն բանէ առաջ պէտք է օժտէ բանաւոր եւ որոշ պիւտճէով մը, որպէս զի եթէ բաց մըն ալ կայ, որոշ ըլլայ այս, եւ բացը գոցելու համար ձեռք առնուելիք միջոցներն ալ բացին համեմատական։ Ցեռոյ ուրիշ պարագայ մըն ալ որ ամէն բաղմաթիւս նիւթական ձեռնարկութեան վարիչ մարմնոյն գործին հաստատուն հասոյթները չատցնելու առաքինութիւնն է, ընդհանրապէս չունին մեր հաստատութեանց վարիչ մարմինները։ Ցանձնարարելի է որ Գալֆաեան Որբանոցի Տիկնանց Խնամակալութիւնը ուղիղ ճամբուն հետեւի այս կէտին մէջ ալ, եւ Երանուհի մայրապետին կեանքի ապահովագրութենէն ստացուելիք 500 անգլիական ոսկի պատրաստ գրամը ոչ թէ պարտքերու վճարման յատկացնէ, զորս կարելի է մասառ մաս ալ կարգադրել, այլ օրինակի համար անով Որբանոցին հաստատ եկամուտ բերող կալուած մը գնէ։ Տիկնանց Խնամակալութիւնը, իր խնամոց յանձնուած հաստատութեան նիւթականին տեսակէտով պէտք է [illegible] մը հանդէպ չի գտնուիր։ Հաստատութիւնը, ինչպէս ծանօթ է, մեր առատագութ Վեհ. Կայսր յատկացուցած օրական միսի եւ հացի պարէնէն զատ ոչինչ ունի, որ հաստատուն եղած ըլլայ։ Եւ սակայն միւս կողմէ ալ պէտք է աւելցնել թէ Գալֆաեան Որբանոցը, ամէն անգամ որ բարոյապէս քննադատելի վիճակ մը չէ ունեցած, ժողովրդական նիւթական օժանդակութիւնները եկած են հաստատ եկամուտի մը պէս բարձր պահել Որբանոցը։ Արդ կը տեսնուի թէ Գալֆաեան Որբանոցը իր նիւթական ձեռնարկ անբաժանելի կերպով կապուած է գործին բարոյական կողմին հետ։ Որպէս զի կարելի ըլլայ Որբանոցին նիւթական կողմը բոլորովին փրկել, Տիկնանց Խնամակալութիւնը ստիպուած է ուրեմն հաստատութեան նիւթականին չափ իր ուշադրութիւնը դարձնել նաեւ անոր բարոյական կողմին։ Քրիստինէ մայրապետին Որբանոցին Մայր անուանուիլը, արդէն մեծապէս կը դիւրացնէ Տիկնանց Խնամակալութեան գործը, որով այս նորակազմ մարմինը առանց դժուարութեան կրնայ հաստատութեան բարոյական բարձրացման ալ աշխատիլ։

Գալֆաեան Որբանոցը, ինչպէս ամէնուն յայտնի է, որբ աղջկանց պատրսպարան մըն է, աղջկանց, որոնք

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (25)

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Գ. ՄԱՍ

Զ.

ԿՐԿՆԱԿ ՈՃԻՐԸ

Առաջին վայրկեաններուն ապշացումը, անհաւատութիւնը տեսարանին՝ որ իրենց աչքին առջեւ կը պարզուէր, արգիլեցին ծառաները որ չկարենան չարժիլ եւ հետաձգել ոճրագործը։

Եւ երբ մտքերնին ինկաւ դուրս վազել՝ պարտէզը տնայի գտած էին արդէն։

Ժան կորած անցած էր պարտէզը, նեսի մը չափ արագ, եւ ցատկած վանդակներէն այն թեթեւութեամբ՝ զոր վախը կու տայ։

Անմիջապէս իր ետեւէն, ուրիշ մէկը ցատկած էր վար։

Ժան, որ փողոցին մէջ մէկ քանի քայլ առած էր արդէն, ետին դարձաւ, տեսնելու համար թէ ո՞վ էր զինքը հետապնդողը։

Բայց գիշերուան թանձր մթութիւնը արգիլեց իրեն բան մը նշմարել։

—Խաբուած ըլլալու եմ, ըսաւ ինքնիրեն։

Եւ սակայն, Ժան որոշապէս ոտքերու աղմուկ մը կը լսէր իր ետեւէն։

Փողոցը անմարդի էր բոլորովին։

Ժան սկսաւ արագօրէն քայլել։

Կ'աճապարէր, յուսով խոյս տալու համար ոճրին վայրէն։

Վայրկեան մը սակայն, կեցաւ։

Նարէն վախնալ սկսաւ։

Կը կարծէր լսել որ իր ետեւէն կը վազեն։

Երկրորդ անգամ էր աս որ ոտքի աղմուկ մը կը լսէր։

Անմիջապէս իր ետեւէն, ուրիշ մէկը ցատկած էր վար։

Ժան, որ փողոցին մէջ մէկ քանի քայլ առած էր արդէն, ետին դարձաւ, տեսնելու համար թէ ո՞վ էր զինքը հետապնդողը։

Բայց գիշերուան թանձր մթութիւնը արգիլեց իրեն բան մը նշմարել։

—Խաբուած ըլլալու եմ, ըսաւ ինքնիրեն։

Եւ սակայն, Ժան որոշապէս ոտքերու աղմուկ մը կը լսէր իր ետեւէն։

Փողոցը անմարդի էր բոլորովին։

Ժան սկսաւ արագօրէն քայլել։

Կ'աճապարէր, յուսով խոյս տալու համար ոճրին վայրէն։

Վայրկեան մը սակայն, կեցաւ։

Նարէն վախնալ սկսաւ։

Կը կարծէր լսել որ իր ետեւէն կը վազեն։

Երկրորդ անգամ էր աս որ ոտքի աղմուկ մը կը լսէր։

ընդհանրապէս փոքր հաստակի մէջ կու գան եւ հոն պատսպարան, սրնունդ եւ նախնական կրթութիւն մը ստանալէ վերջ, բնական է որ իրենց տարիքի լենալուն պէտք է մեկնին անկից, սակայն թէ ո՞ւր։ Ցարդ չլուծուած խնդիր մը մնացած է ատիկա։ Արդի Տիկնանց Խնամակալութեան գործունէութեան լաւագոյն մասերէն մէկը պիտի մնայ կարգադրութիւն մը, եթէ ատով անիկա կարենայ միջոցներ խորհիլ, որով այսօրուան պատրսպարուած որբերը եթէ վաղը մեկնելու հարկին ներքեւ գտնուին, ի վիճակի ըլլան, սպասուհի ըլլալէ տարբեր միջոցով մը ալ իրենց ապրուստը հանել։ Ինչո՞ւ զանազան ձեռագործներու խնամեալ բաժին մը չը հաստատուի Գալֆաեան Որբանոցին մէջ, որուն օգտակարութիւնն ալ երկկողմանի կրնայ ըլլալ։ Նախ այդ առթիւ բոլոր որբուհիները խնամեալ կերպով զանազան ձեռագործներ կը սորվին եւ երկրորդ, հաստատութեան որբուհիներուն աշխատութեանց արդիւնքէն նոյն ինքն հաստատութիւնը կրնայ օգտուիլ։ Գալֆաեան Արմենատանոց-Որբանոց մը, լաւագոյն կարգադրութիւնը պիտի ըլլար ներկայ պայմաններուն մէջ, մանաւանդ որ այդ կերպով, որբուհիներուն նոյն իսկ իրենց պզտիկ տարիքէն սորվեցուցած պիտի ըլլայինք աշխատելով ուտելու մեծագոյն առաքինութիւնը։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

ԿԱՐԾ ՋԱՄԲԱՆ

Մեր լրագրութիւնը նորէն զբաղած է արմաշեան վարդապետներով։ Ու այս անգամ Նշխարքի ու Մասունքի վրայ գրուած ուսումնասիրութիւն մը պատճառ եղած է որ ամէն կողմէ յարձակում մը ըլլայ Դպրեվանքի վարդապետներուն դէմ առ հասարակ, ու այդ յօդուածը ստորագրողին՝ Կորիւն վարդապետի դէմ մասնաւորապէս։

Ու այս տարիթով ոմանք դարձեալ խառնեցին այն միւս Արմաշականին՝ Մուշեղ վարդապետի անունը, որ եռեւցած էր Պատկերներու վրայ ճառող տեսարակի մը ճակատը։

Հետաքրքրութիւնը եւ հարցերութիւնը ունեցայ մէկիկ մէկիկ աչքէ անցընել եւ եթէ կը հաճիք՝ ուսումնասիրել այս առիթով ծայր առած վիճաբանութիւնը։ Կարդացի անոնց դէմ գրուածներն ամէնքն ալ։ Ու սա՛ եզրակացութեան յանգեցայ թէ՝ Մուշեղ եւ Կորիւն վարդապետներն իրենց այդ ծանօթ ուսումնասիրութիւններով յայտնած պիտի ըլլան անանկ գաղափարներ, որոնք անհաճոյ են իրենց պատկանած եկեղեցիին վարդապետութիւններուն հետ։ Անանկ կը հասկնամ բոլոր դրուածներէն թէ՝ Արմաշեան այդ վարդապետներն ու իրենց կարծիքը պաշտպանող համախոհներն՝ դատապարտելի ընթացք մը ունեցած են՝ նուիրական բաներու դէմ խօսելովնին։ Մէկ խօսքով, անոնց ընդդիմախօսները, ըսել կ'ուզեն թէ այդ վարդապետները հակասութիւն են. չեն հաւատար իրենց եկեղեցիին հաւատացածին։

Ներէցէ՛ք սակայն որ քիչ մը պաղարիւնով նայինք խնդրին վրայ. կիրքը ու անձնական հաշիւները մէկդի ձգենք ու անանկ դատաստան ընենք։

Ի՞նչ է բուն խնդիրը իր էն պարզ ու հասկնալի ձեւին մէջ։

Մուշեղ վարդապետ՝ ասկէ առաջ հատոր մը հրապարակ հանեց, որով կը խօսէր եկեղեցիին մէջ գործածուած պատկերներուն վրայ, կը հարցնէր պատկերներուն նպատակը, առանց անպատեհ բառ մը բսելու քննական ուսումնասիրութեամբ մը կը ցուցնէր անոնց իրական տեղը մեր եկեղեցիի հաւատալիքներուն մէջ։

Վերջերս ալ Կորիւն վարդապետ ելաւ Բիւրակնի մէջ, այս անգամ Նշխարներու տեղը եւ ասոիճանը ցոյց տալու հայ եկեղեցիի հաւատալիքներուն մէջ։

Երկու վարդապետներն ալ վկայութիւններով խօսած են. ու յայտնի է թէ աշխատութիւն մը տուած են ըսածներն ամուր հիմի մը վրայ դնելու համար։ Անոնք ըրին ի՞նչ որ կարծեցին թէ չիտակ էր ընել. այն է կարգ մը հաւատալիքներ հին վկայութեանց բովէն անցընել։

Ի՞նչ ըրին սակայն անոնց ընդդիմախօսները։ Մինչեւ հիմա եղածին անպատասխանեցան, մէկուն անհաւատ է ըսին, միւսին քարոզչութենէ հրաժարէ՛ ըսին։ Ու վիճաբանելու, խօսք առաջ տանելու այս կերպը գործածելով՝ մոռցան թէ քիչ շատ դատող ու իրեն համար համոզում գոյատեւ, աւելին կը սպասեն։

Սխալ չհասկցուելու համար բսեմ թէ ես Մուշեղ վարդապետը կամ Կորիւն վարդապետը կամ ուրիշ ո՛ եւ է մէկը արդարացնելու համար չէ՛ որ գրիչս ձեռք կ'առնեմ։ Ի՞նչ որ կ'ըսեմ սա՛ է պարզապէս թէ անոնց ընդդիմախօսները հրապարակ իջնելու են աւելի մեկին խօսելով կը պնդեմ թէ անոնց դէմ իրենք ալ իրենց կարգին հրատարակելու են իրենց կարծիքները, կամ եթէ կուզէք եկեղեցիին հարազատ վարդապետութիւններ, որպէս զի օրհնեալ հաւատացեալներն ալ, մանկանացու ընթերցողներս ալ կարող ըլլայինք հասկնալ թէ ինչ կէտերու մէջ վերոյիշեալ վարդապետները սխալած են։

Անոնք, այդ Արմաշեան վարդապետներ, ինչ յանցանք ալ ունենան, անկեղծութիւնը ունեցան ստորագրել իրենց կարծեաց տակ. չքաշուեցան ըսել թէ սա՛ ու նա՛ բաներ իրենց համոզմանց համաձայն պէտք եղած կերպով չեն ըմբռնուած չատերու կողմէ։

Ու անոնց, չհաւանողներուն, զանոնք քննադատողներուն պարտքն էր անտարակոյս՝ հերքել անոնց ըսածներն ու հակառակը պարզել յատակօրէն, քանի որ այդ վարդապետները արդէն իրենց համոզումով բնաւ չեն անարգած այդ նուիրական բաները։

Ատանկ չըրին սակայն, բանադրեցին. խծբծեցին զանոնք։

Ուստի ինք իրեն համար կարդացող ու դատող ընթերցողն ալ կը հարցնէ հիմա՝ ո՞ր կողմինն է իրաւունքը։ Բացորոշապէս պատասխանելու է գրուածներուն. ան տեղն դատողութիւնը պիտի տայ իր վճիռը։ այդ է կարծեմ կարճ ճամբան։

ՀԱՅԿ ԱԴՈՆՑ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԲՈՅՐԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Համբոյրը՝ մարդուս ծնելէ վերջ ստացած միջոցն է զգացումները արտայայտելու համար եւ որ սերունդէ չի ժառանգուիր։ Պէտք է գիտնալ նաեւ թէ երկրագնտիս վրայ կը գտնուին ժողովուրդներ որոնք համբոյրին ի՞նչ ըլլալը չեն գիտեր, որոնք համբոյր չունին։ Թէ ե՞րբ մանուկ մը կը սորվի համբուրել, բոլորովին կախում ունի իր շուրջը գտնուողներուն ընթացքէն, եւ ասոր համար է որ այդ մասին անհատէ անհատ մեծ տարբերութիւններ կը տեսնուին։ Աղջիկ տղաքները աւելի շուտ կը սորվին համբուրել քան մանչերը եւ առաջինները աւելի յաճախ եւ աւելի երկար կը համբուրեն քան թէ վերջինները։

Թէ որքա՞ն քիչ կ'ըմբռնէ մանուկ մը համբոյրին նշանակութիւնը, թէեւ իր կեանքի առաջին տարիին մէջ իսկ հազարաւոր անգամներ իր մօրմէն համբուրուած ըլլայ, կարելի է տեսնել կարգ մը հետաքննութիւն։

Բժշկի մը կողմէ մանկան մը վրայ եղած հետազօտութիւններէն կը փութանք հետեւեալները ներկայացնել մեր ընթերցողներուն։

Մանկան 11 օրուան եղած ատեն երբ մայրը անոր շրթունքներուն վրայ համբուրեց, մանուկը իր շրթունքովը մօրը շրթունքը բռնեց եւ սկսաւ ծծել ճիշտ իբր թէ ծիծը բերանը առած ըլլար, լեզուն ալ դէպի առաջ երկնցուց։

Միեւնոյն մանուկը իր 32րդ շաբթուան մէջ այլեւս չէր ծծեր իր շրթանց վրայ համբուրող շրթունքները, այլ որ եւ է իրեն հաճելի թուող առարկայի մը պէս կը լլկէր զանոնք։

Իր 33րդ շաբթուան մէջ այս մանուկը չէր լլկեր այլեւս իր շրթանց վրայ համբոյր դրոշմող շրթունքները այլ կը ձգէր, առանց անոր փոխադարձ համբոյր մը տալու եւ կամ հակառակելու որ զինքը համբուրեն։ Ցաջորդ ամիսներուն մէջ սակայն, առանց իր մօր համբոյրները փոխարինելու, ցոյց կու տայ համբոյրը փոխարինելու հակամիտութեան նշաններ։ Մանուկը 5երդ շաբաթուան եղած ատեն, երբ մայրը զինքը կը համբուրէր՝ իր ուսերը վրայ եղած պիսքիրին կողը կ'ներկնցնէր մօրը, ապահովաբար իրը փոխարինութիւն անոր տուած համբոյրին։

Նոյն մանուկը 12 ամսուան եղած ատեն կը սկսի փորձել համբոյրի ատեն բերանի մը բացուածքին մէջդ ձեւը ընել յաջող կերպով։

Տան եւ երեքերորդ ամսուան մէջ մանուկը տակաւին գաղափար մը չունի թէ ինչ կը նշանակէ համբոյրը։ Իրեն համար համբոյր ստանալը շատ հաճելի չէ, որովհետեւ իւրաքանչիւր անգամ երբ զինքը համբուրել կ'ուզեն, միշտ երեսը անդին կը դարձնէ, առանց նայելու թէ ո՞վ է զինքը համբուրել ուզողը։

Տան եւ հինգերորդ ամսուան մէջ «համբոյր մը տա՛ր» խօսքին վրայ մանուկը երեսը կը մօտեցնէ եւ յաճախ շրթունքներն ալ համբուրելու ձեւով մը կ'ամփոփէ։ Այս երեւոյթէն սակայն պէտք չէ խաբուիլ եւ հետեւցնել թէ մանուկը այլեւս գիտէ համբոյրին նշանակութիւնը։ «Համբոյր մը տուր» խօսքին մանկան կողմէ տրուած պատասխանը տեղի ունեցած է միայն բառերու հասկցուելովը եւ ոչ թէ համբոյրին նշանակութիւնը ըմբռնելով։

19րդ ամսուան մէջ երբ մանկան անծանօթ եղող անձեր համբոյր մը կ'ուզեն իրմէ, գլուխը ետ կը տանի մերժողական ձեւով մը։ Այս տարիքին մէջ է որ մանուկ մը կը սկսի խտրութիւն դնել իրմէ համբոյր ուզողներու միջեւ։

Քսաներորդ ամսուան մէջ դէմքին, մասնաւորաբար այտերուն շարժումներովը, դիմագիծներովը ցոյց կու տայ մանուկը թէ համբոյրի ատեն դիմացինին մօտենալը անհրաժեշտ կը նկատէ։ Համբոյրի ատեն մերձենալու այս ըմբռնումը կարելի է արդէն համբոյրը փոխարինող դառնալ։ Այս տարիքին մէջ մանուկը գլուխը կը ծռէ դէպի իրմէ համբոյր ուզողին դէմքը, առանց երբեմն ըրածին պէս բերանը բանալու, եւ շրթունքներն ալ դէպի առաջ չի ցցեր։

Քսան երեքերորդ ամսուան մէջ մանուկը արդէն կը սկսի գիտակցիլ համբոյրին իբր հաւանութեան նշան մը ըլլալուն եւ ալ ամէնուն համբոյր չի տար, եւ ամէնուն ձեռքն ալ չի թօթուեր այլեւս։ Այս տարիքին մէջ մանուկը եթէ համբուրէ, համբոյրի ատեն շրթունքները դէպ ի առաջ ցցած կը մօտենայ համբուրուողին եւ շրթունքներով անոր հպելէ վերջ բերանը լայն մը կը բանայ։

Երեսուն եւ չորրորդ ամսուան եղած ատեն շնորհակալութեան զգացումը յառաջ կուգայ մանկան մէջ. եւ եթէ մէկը իրեն հաճոյք մը պատճառէ. նոյն անձը կը համբուրէ երբեմն եւ իր դիմագծերն ալ շնորհակալութիւն յայտնելու արտայայտութիւն մը կը ստանան։

*Վերի բոլոր դիտողութիւններէն կարելի է հետեւցնել այժմ թէ ամէնէն առաջ երբ մայրը իր մանուկը կը համբուրէ, իր շրթունքները մանկան կողմէ իրը ծծելու առարկայ մը կը նկատուին, քանի մը շաբաթներ անցնելէ վերջ, փոխանակ ծծելու մանուկը կը սկսի իր մօր շրթունքները լլկել։ Ցետոյ կուգայ ժամանակ մը երբ

մանուկը կը սկսի թոյլ տալ որպէս զի զինքը համբուրեն, աւելի վերջը չ'ուզեր որ զինքի համբուրեն։ Ասկից քիչ յետոյ ուղղուած տեղն եւ այն ալ անյաջող կերպով մանուկը կը սկսի համբոյր տալ Ամէնէն վերջն ալ, երբ մանուկը իր երկրորդ տարին լրացնելու մօտեցած է, համբոյր կուտայ միայն իրը երախտագիտութեան կամ համակրանքի արտայայտութիւն մը։ Համբուրելը սովորելու համար եղած զարգացման այս շրջանները կը հաստատեն թէ որքա՛ն անտեղի է համբոյրը ժարգկութեան իրը ժառանգական մէկ առանձնաշնորհումը նկատելը։

ՔՐՈՆԻԿ

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄՆԵՐԸ

Այս միջոցին ամէնէն աւելի իրենց վրայ խօսեցնող մարմինները, չատ բնական պատճառով մը Աղքատախնամներն են, մարմիններ, որոնք չենք գիտեր ինչո՞ւ այսքան իրենց վրայ խօսեցնել կուտան, ոչ թէ հանդէպ աղքատին իրենց ցոյց տուած խնամքներուն այլ կարգ մը արարքներու համար, զորս իւրաքանչիւր Աղքատախնամի անդամ իր միւս ընկերներուն դէմ կը սարքէ։ Ընթերցողները արդէն վարժուցան ամէն օր լրագիրներու մէջ փնտրել թէ ինչպէս Սամաթիոյ Աղքատախնամին կողմէ լուծեալ մասը չ'ուզեր իր պատկանեալ տեղը յանձնել, թատերական ներկայացումէ ի նպաստ թաղին աղքատներուն գոյացած գումարը. եւ 120 ոսկի վաճառականի մը ստուգին մէջ իրը աւանդ բանտարկուած կը մնայ։ Գում-Գափուի Աղքատախնամին նոր մրցակից մը կ'ելլէ Կէտիկ-Փաշայի մէջ եւ կ'ուզէ, ոչ թէ աղքատին բարւոյն, այլ Զորից Թաղիցին դէմ գործել։ Աղքատներու խնամքին խնդիրը Գատրգիւղցիներուն համար ալ օրուան խնդիրն է։ Սկիւտարի Աղքատախնամն ալ իր տարօրինակ գործունէութեամբը քիչ ուշադրութիւն չէ որ կը գրաւէ ամբողջ արուարձանին մէջ։ Վերջին ատեն, ըստ սովորութեան, թատերական ներկայացում մը տուեցաւ ի նպաստ երեք թաղերու աղքատներուն։ Այդ ներկայացումէն 120 ոսկիի զուտ հա-

[illegible]

ոչ այդ մասին եղած պաշտօնական տեղեկագիրը մատուցուած է յանձնաժողովին կողմէ, ոչ ալ աղքատները իրենց ի նպաստ հաւաքուած դրամին, ձմրան ներկայ օրերուն ո եւ է օգուտ մը կը տեսնեն, քանի որ կ'ըսուի թէ դիտաւորութիւն կայ եղեր այդ գումարով Աղքատախնամին համար կալուած մը գնել։ Նոյն այս սիւնակներուն մէջ պաշտպանած ենք արդէն սա սկզբունքը թէ ամէն մարմին իրեն խնամքներուն յանձնուած հաստատութեան մը՝ կամ գործի մը մնայուն հաստիքները չատնելու հետամուտ եւ սկզբ է ըլլայ, բայց ատիկա չի նշանակեր որ իրենց բուն կոչումին մէջ թերանալով ընեն այդ բանը։

Ընդհանուր կերպով դիտելի է դժբաղդաբար սա պարագան որ մեր Աղքատախնամները, որոնք այսքան աղքատաբեր ժողովուրդ մը ունին իրենց իրը գրամագլուխ, կանոնաւոր ընթացք մը ցոյց չեն տար իրենց մարդասիրական կոչումը կատարելու համար եւ իրենց գործունէութիւնը ընդհանուր առմամբ կը յատկանշուի կամ անհաշիւ խնայողութիւններով, եւ կամ իրենց միջեւ մեքենայութիւններով որոնք աղքատներուն խրնամքը մոռցնել կուտան։

Ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ շնորհակալութեան քարտ մը գրած է Ս. Պատրիարքին, որ Վեհ. Զարին անուան տարեդարձին առթիւ ներկայացուցիչ մը ղրկած էր դեսպանատուն։

×

Նոյմ. 20րդ օրը շատ կարեւոր օր մը եղաւ Համատանի (Պարսկաստան) Հայոց համար, զի 30 տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Ս. Էջմիածնէն հոգեւորական մը կուգար զիրենք այցելելու։ Տ. Խորէն վրդպ. Վարդանեան հոն գնաց, հետը վարժապետ մը եւ վարժուհի մը տանելով Հայոց նոր բացուող դպրոցին համար։ Կուսակալը, որ Վեհ. Շահին փեսան է, իր կողքը ղրկած է պաշտօնակալներով, եւ իր անձնական սեփականութիւնն եղած Շաւառին գիւղի բոլոր Հայ գիւղացիներն արտօնած էր ընդ առաջ ելնելու, այնպէս որ Հայ վարդապետը շատ հանդիսաւոր մուտք մը ըրաւ։ Զեռնարկեց դպրոցներ բանալ Համատանի, Շաւառնի եւ Սպահանի քաղաքներուն եւ հայրենակ գիւղերուն մէջ։ Ամերիկացի Միսիոնարները բաւական տեղաւորուած էին հոն, բայց այս դէպքը քիչ մը խանդարեց անոնց հաշիւները։ Երկուքն ալ մեկնեցան դէպի Ռաշտ, քիչ մըն ալ հոն աշխատելու։

×

Գատրգիւղի Թաղ. Խորհուրդը գիր մը ուղղելով Ս. Պատրիարքին, բողոքած էր իրեն դէմ եղած կարգ մը տարաձայնութեանց մասին եւ խնդրած որ քննիչ մը ղրկուի, տեղւոյն վրայ պէտք եղած քննութիւնը կատարելու թէ՛ մատակարարական եւ թէ՛ աղքատաց խնամարկութեան մասին։ Ս. Պատրիարքը պաշտօն յանձնած է փոխանորդ սրբազանին, յարաբերական դիւանի տնօրէն Աշաուուրեան Կարապետ էֆէնտիին եւ Տնտեսական Խորհրդոյ անդամ Ասլանեան Գէորգ էֆէնտիին, որպէս զի յառաջիկայ կիրակի Գատրգիւղ երթալով այդ քննութիւնը կատարեն։

×

Կասպից ծովին Թուրքստանի կողմին վրայ ծովեզերեայ Քրասնովոտսք նաւահանգիստը քաղաքին Հայերը նոյմ. 17ին կատարեցին հիմնարկէքն իրենց եկեղեցիին, յանուն Ս. Գր. Լուսաւորչի, որովհետեւ Մինչեւ Ասիոյ առուտուրին շնորհիւ Հայերն հետզհետէ շատցած են այս քաղաքին մէջ, եւ պարզ ժամուռով մը չէին կրնար բաւական։ Հիմնարկէքին նախագահեց Ատրպատականի Առաջնորդ Տ. Արիստակէս Արքեպիսկոպոս Սեդրակեան։ Հիմնարանին տակը 16 օրինակ քարերը զետեղող 16 կնքահայրերուն մէջ կային գաւառապետ գնդապետ Վոլքովինքով (Ռուս), տեղական վաճառի գլխաւոր գնդապետ Տուժպանէֆ (Վրացի), անոր օգնականը եւ տեղական զինուորական երկրաչափ Բարսնսնսնով (Ռուս), որուն յանձնուած է Հայոց այս նոր եկեղեցիին ճարտարապետութիւնը։ Հոգեւոր արարողութենէն ետքը սեղան մը տուեցաւ, ուր Արիստակէս Սրբազան ըստ սովորութեան բաժակ առաջարկեց Վեհ. Զարին կենաց, եւ գաւառապետն ալ յիշեց Ս. Հայրապետը, որու կողմէ եկաւ հեռագիր մը օրհնութեան եւ խնդակցութեան՝ այս նոր եկեղեցիին շինութեան համար։ «Թող պահպանէ Ամենաբարձրեալը Լուսաւորչի անհանգիստ լոյսն Հայ ժողովրդեան վրայ», կ'ըսէ Ն. Սուրբ Օծութիւնը։ Քաղաքին զինուորական հիւանդանոցին բժշկապետ Տքթ. Տէր Միքայէլեանց այս շինութիւնն խմացուցած ըլլալով Թուրքստանի նախկին կուսակալ եւ այժմ նախարար Բուրսիադքին զօրավարին, Բեզերպուրկէն հեռաւորեց նախարարը. «Հոգւով ուրախ եմ հոգեւոր այս բարի գործին սկսման համար։ Կը մաղթեմ յաջողութիւն Ս. Տաճարիդ շինութեան եւ շնորհակալ եմ Քրիստոնէութեան հաստատութեան կողմէ արտայայտուած զգացման համար։» Թուրքստանի կուսակալն ու քաղաքին գաւառապետն ալ խնդակցեր էին Տքթ. Միքայէլեանցին, որ տեղւոյն Հայոց գլուխը կանգնած է այս բարեպաշտական գործն ի կատար ածելու համար։ Հետեւեալ օրը, Արիստակէս Սրբազան Պաքուի ճամբով մեկնեցաւ Վլատիկաւկաս քաղաքը, ուր պիտի անցնէ ձմեռը։

×

Կաուց Անապատի միաբան վանեցի Ղեւոնդ Վրդ. որ էջմիածնին գացած էր, Ս. Գայիանէ Վանքին վանահայր կարգուեր է, եւ իրեն արտօնութիւն տուեր է ձեմարանի դասախօսութեանց ուկնդիր ըլլալու։

×

Գասրմ-Փաշայի եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ կիրակի օրը Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ նոյն եկեղեցւոյն մէջ։

×

Աֆիոն Գարահիսարի Գաւառային Ժողովը երախտագիտական ուղերձ մը մատուցած է յոտս Կայսերական Գահոյից, որուն մէկ օրինակն ալ հրատարակուած է «Մաիւմաթ»ի մէջ։ Ուղերձը Հայ Ժողովուրդին ջերմ երախտագիտութիւնը կը յայտնէ հրկիզելոյ ի նպաստ եղած Կայսերական մեծամեծ շնորհներուն համար։ Վեհ. Սուլթանը ոչ միայն իր անձնական Գանձէն 100 հազար ղրշ. շնորհած էր, այլ նաեւ հրամայած է հանգանակութիւն մը կատարել ի նպաստ հրկիզելոյ։ Նոյնպէս նաեւ մաքսատուրքէ աղատ կացուցած է հրկիզեալ տուներու եւ խանութներու վերաշինութեան պէտք եղած տաղձերն ու այլ շինուածանիւթերը։

×

Բարեսէր անձ մը ձմրան ներկայ սաստկութենէ օրերուն, տասա քանակութեամբ ածուխ բաշխել տրուած է Սամաթիայի աղքատներուն։

×

Էջմիածին հասեր է Երնջակի Վանքին վանահայր Տ. Մեսրոպ Արքպ. Սմբատեան, որ Երուսաղէմ ուխտի կերթայ ուր եւ մտադիր է եղեր մընալ այլեւս։

×

Տ. Սուքիաս Արքպ. Պարղեանցի գործունէութեամբ, էջմիածնի տպարանը բարեւոքեցաւ, ընդարձակ չենք մը եւս աւելցուելով տպարանին քովը։

×

Եւդոկիայի վիճակեալ Թաղական Խորհուրդի օրինական պայմանաժամը լրացած ըլլալով, նոյ. 24ի եւ դեկտ. 1ի կիրակի օրերը քուէարկութիւն կատարուելով նոր Թաղական Խորհուրդը ընտրուած է հետեւեալ անձերէն. Տեարք՝ Հեր. Կարապետ Սաուսածատուրեան, Հեր. Գաբրիէլ Ապտալեան, Աւետիս Էլէզենեան, Կարապետ Ապտալեան, Միհրան Բարսեղեան, Յարութիւն Յովակիմեան, Կարապետ Սարը Մելքոնեան, Կարապետ Բօնջուքեան, Գէորգ Մոմճեան, Գէորգ Կիրակոսեան, Վաղարշակ Աղլաղանեան, Յակոբ Ժամկոչեան։

ՊԱՏՐ. ԿՈՆԴԱԿ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԳԱԼՑԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

ՏԻՆԱՆՑ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Պատ. եւ Աղնուափայլ Խնամակալութեան Գալֆեան Որբանոցին օրիորդաց, ողջոյն տիրաւանդ եւ օրհնութիւն Աստուածային։

Խասգիւղի Գալֆեան Որբանոցին բարեւիշատակ հիմնադիրին կտակագիրն կը տարտաղրէ որ ազգն հակող լինի այս Որբանոցի կանոնաւորապէս խնամարկութեան եւ դաստիարակութեան։ Բայց իրենց պատասխանեցին թէ Տիկին տը Թէռնուառ տուեր չէր։

Սակայն անոնք պնդեցին։

Վերջին իրենց պատասխանեցին թէ անհանգիստ էր եւ չէր կրնար ոչ ոք ընդունիլ ու խնդրեցին որ ուրիշ օր մը գան եւ կամ իրենց այցելութեան նպատակը իմացնեն։

Այս խօսքին վրայ իրենց այցեւտանները տուին որոնց վրայ գրած էին «Պ. Քլէբէր Թէրնէրի կողմէ»։

Զանոնք ներս մտցուցին անմիջապէս։

Թէռնուառ դեռ սակարանէն չէր վերադարձած, սակայն Տիկին տը Թէռնուառ միայնակ չէր։ Լիւպէրսաք անոր քովը կը գտնուէր՝ երբ Թրիսթօ եւ Բիլլօ պահանջեցին տիկինը տեսնել։

Այս երկու անուններն իրենց անծանօթ էին, սակայն երբ Քլէբէր Թուռնէրի անունը լսեցին, քիչ մը հանդարտեցան, որովհետեւ արդէն կոմէն կողմէ գայիք վանդները դուշակելով կը վախնային։

Բայց Լիւպէրսաք, որ Անտոէան մինակ ձգած էր, այնպիսի դիրք մը բռնեց, որ առանց երկու այցելուներէն նշմարուելու, տեսնէ զանոնք։ Դողալ երբ տեսաւ անոնք, իրեն այնպէս թուեցաւ թէ այս երկու նիհար, բարակ եւ խորամանկ դէմքերը իրեն անծանօթ չէին, թէ այս երկու մարդիկ ճամբան իրեն հանդիպած էին, եւ երկար ատեն մտքին մէջ փընտռելէ վերջ, յիշեց թէ այս երկու անձինքը անոնք պիտի ըլլան՝ որոնցմէ ինքը հալածուած կը կարծէր այն ատեն, ուր ինքը Անթուան-Տիւ-Պուա փողոցը կը բնակէր։

Վտանգ մը զգաց եւ աճապարանոք սրտին մոնելով դէպի Տիկին տը Թէռնուառը վազեց եւ ըսաւ. «Զգուշացէք. չրջանայեաց եղէք»։

Տիկին տը Թէռնուառ ժամանակ չունեցաւ իրմէ բացատրութիւն դիր՝ կանոնաց ճշդիւ գործադրութեան եւ Պատրիարքին վերադարձով ինչ ինչ իրաւասութիւններ՝ ի մէջ այլոց կը պահանջէ նաեւ որ Որբանոցի ծախքերը Պատրիարքին կողմէ հաստատուած եւլմտացոյցի մը համաձայն մատակարարուին, եւ հաշիւները ներկայացուին անոր։ Նկատելով որ Որբանոցին բարեկարգութիւնն ու բարիքը ապահովելու պէտք հարկ կը դնէ որ այդ հսկողութիւնը կատարուի Որբանոցի վիճակին կատարեալ դիտակցութեամբը եւ կանոնաւոր կերպով, եւ միւս կողմէ անհրաժեշտ է որ Որբանոցին կազմակերպութիւնը նորոգուի եւ հաստատուի եւ օր քան զօր բարգաւաճման համար պէտք եղած նիւթական միջոցները հայթայթուին, արժան դատեցինք Տիկնանց Խնամակալութիւն մը կազմել եւ անոր յանձնել այս հսկողութեան եւ օժանդակութեան հոգը եւ այս Խնամակալութեան պաշտօնին կոչեցինք զաղնուափայլ եւ զբարեպաշտուհի տիկնայս

Սրբուհի Կ. Գարակէօզեան
Իսկուհի Փափազեան
Վասիլուհի Ն. Գարակէօզեան
Աննա Գ. Լսաեան
Բրարիոն Աղասեան
Սոփիա Եաղբճեան
Երանուհի Նէվրուզ
Յուստինէ Տիլպէր
Էլիզա Տ. Յարութիւնեան

Խնամակալութեան պաշտօնը պիտի լինի,

Ա. Հսկել որ անթերի գործադրուին Որբանոցի բարեշիշատակ հիմնադիրին Սրբուհի մայրապետին կտակին տրամադրութիւնք եւ որբանոցը գտնուի ճշգիւ անոր սահմանած ուղղութեան եւ ընթացքին մէջ։

Բ. Հոգածու լինիլ, որ ըստ տրամադրութեանց կտակագրին կազմակերպուի որբասէր քոյրերու միաբանութիւնը։

Գ. Հոգ տանիլ որ Որբանոցին ելքն ու մուտքն ըստ տրամադրութեան կտակագրի սահմանուի եւլմտացոյցով եւ այս եւլմտացոյցը Պատրիարքի հաստատութեան ներկայացուելով, գործադրութեան դրուի, առանց պարտք թողուելու եւ եւլմտացոյցի նախատեսութենէ վրիպած ծախք մը եթէ ընել հարկ լինի, Պատրիարքէն հրաման խնդրուի, եթէ նոյն ծախքը 2000 դրուչէն աւելի է։

Դ. Հոգ տանիլ որ ամէն տարեգլուխ հաշիւներն անխափան ներկայացուին Պատրիարքին։

Ե. Զանազիր լինել հասոյթից ազբիւրներն չատցնելու եւ արդիւնաւորելու։

Զ. Խնամ տանիլ մանաւորապէս որբոց ապագայ վիճակին ապահովութեան համար։

Է. Վերջապէս հոգանաւորել նոյն հաստատութիւնը, որպէս զի իր սրբազան նպատակին ծառայէ եւ արժանի լինի վայելելու ազգին վստահութիւնն ու պաշտպանութիւնը։

Գոհ եմք որ արդէն նախապատրաստական կարգադրութիւններն կատարուելով դրուած են մտամբ Որբանոցին օրինաւոր կազմակերպութեան եւ բարեկարգութեան գլխաւոր հիմունքին, եւ կը մնայ այժմ բարեջան Խնամակալութեան՝ սկսուած գործը ի կատար ածել իր ծանուցեալ բարեսիրական զգացումներով եւ այս հաստատութեան նկատմամբ ունեցած համակրանքն ու գորովանքը։

Հետեւապէս մեր սոյն Պատրիարքական Կոնդակաւ հաստատելով մեր ուրախ Խնամակալութեանդ պաշտօնը, վստահ ենք որ պիտի յաջողի զայն արժանապէս եւ իզմի մոգ կատարել, եւ կը մաղթենք յաջենակալին Աստուծոյ զօրավիգ եւ նեցուկ լինել իրեն եւ արդիւնաւորել իր ջանքերն ու աշխատութիւնն յօգուտ այս գրութեան յարկին։

Մնաք ողջոյնարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱԿԻԱ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ճիտէի պարսկական հիւպատոս Միրզա Ալի Էքպէր Խանի։

ՇՐԱԴՐԱՄ.—Լիագաթի ոսկի չքաղրամ տրուեցաւ Պոլսոյ պարսկական դեսպանատան խորհրդական Միրզա Մուսթաֆա Խանի։

ԳԱՏԸՐ ԿԻՃԷՍԻ.—Այս գիշեր Գատրը Կիճէսի ըլլալով, բոլոր մզկիթները եւ մինարէները պիտի լուսաղարդուին։

«ՍԱՊԱՀ»Ի ԽՄԲԱԳՐԻՆԵՐԸ.—Մեր Թուրք պաշտօնակիցներէն «Սապահ»ի խմբագիրները այս անգամ կայս. նոր շնորհներու արժանացան։ Իրենցմէ Հիքմէդ Շինասի էֆ.ի տըրուեցաւ միւթէմարիզի աստիճան, Ահմէտ էֆ.ի սանիէի աստիճան, «Սապահ»ի փաստաբանը Վռամշապուհ էֆ.ի՝ սանիէի աստիճան, խմբագիր Եուսուֆ Քէմալ, Հիւսնի, Հիւսէյն Վէհպի էֆէնտիներուն սայիսէի աստիճան եւ Դ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ բժշկական խմբագիր Տոքթ. Պաֆրալը Եանքո էֆ.ի։ Մեր շնորհաւորութիւնները։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.—Բարեհնամ Վեհ. Սուլթանը այս սոսկալի ցուրտերուն, աղքատներու տառապագին վիճակը նկատի առնելով իր անձնական գանձէն 1000 ոսկի շնորհեց անոնց բաշխուելու համար։ Այդ 1000 ոսկիի գումարը երէկ իրիկուն յանձնուեցաւ Քաղաքապետ Բրտվան փաշայի, ու, երէկ գիշերուընէ, թաղապետական Ա., Բ., Գ., Դ. եւ Զ. շրջանակներուն մէջ սկսան տետրակներ պատրաստուիլ։ Բաշխումները սկսած են արդէն։ Իսկ Ե., Է., Ը., Թ. եւ Ժ. շրջանակներուն մէջ բաշխումը պիտի սկսի վաղը։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.—Կայս. «Սաարը Թէվֆիգ» մարտանաւը 310,000 ոսկիի փոխարէն Քիլի նաւագործարաններուն մէջ նորոգելու համար կարգ մը բանակցութիւններ կատարուած եւ այդ մասին պայմանագրութիւն մը ալ կնքուած էր։ Այս անգամ կը հաւատուի թէ կայս. կառավարութիւնը որոշած է 160,000 ոսկիով յանձնել տալ «Սաարը Թէվֆիգ»ի նորոգութիւնը եւ սպասողութիւն, եւ այսպէսով խնայուած 150 հազար ոսկիով նոյն նաւագործարաններուն մէջ նոր յաձանաւ մը շինել տալ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Ռումէլիի կայս. նահանգներուն համար վերջին անդամ եղած տնօրինութիւնները տակաւ առ տակաւ կը գործադրուին ինչպէս պատարաններու կազմութեան, նոյնպէս եւ նախկիներու ընտրութեան սկսեր է արդէն։ Նախկիները չորս տարի պիտի պաշտօնավարին միայն երկրագործական եւ Հաներ. Շինութեանց տնօրէններու եւ անոնց տեսչականներուն ու նոր կառուցելիք կրօնական հաստատութիւններուն նկատմամբ տրուած որոշումները Ռումէլիի նահանգներու մասնաւոր յանձնաժողովին կողմէ վաւերացուած ըլլալով, գործադրութեան ձեռնարկուեր է։ Իսկ ատենդմէ դուրս, ընտրելիք ոստիկան-զինուորներու համար հարկ եղած զգեստեղէնները եւ ուրիշ պիտոյքը Պոլսէն մատ առմաս զրկուելու վրայ ըլլալով ոստիկան-զօրաց գունդերն ալ պիտի կազմուին շուտով։

** «Գոսոլա» լրագիրը կը գրէ թէ Ռումէլիի նահանգներուն ընդհ. քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա իր հետեւորդներով Բոսոլա հասնելուն մեծ հանդիսաւորութեամբ ընդունուեր է։

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻՆ ՈՄԻՐԸ

(ՊՈՏԵՐԱԶԱՐԴ ԹԷՐԹՕՆ «ԾԱՂԻԿ»Ի)

Ժ.

«Այս առաւօտ ոսկերիչներուն, մանրավաճառներուն եւ Տիկին տը Թէռնուառի միւս հայթայթիչներուն՝ տիկինէն ունեցած պահանջքները վրճարելի, որոնք բաւական ատենէ ի վեր մնացած էին։ Ընդամէնը եօթանասուն եւ ութ հազար ֆրանկ կը հասնին։ Տիկին տը Թէռնուառ սակի եռեւ է։ հակառակ իր պիտաճէին, որ բաւական լայն ըլլալու է, իրեն թոյլ տալու համար որ ա՛յսքան ծախքեր ու չռայլութիւններ ընէ, նորէն պարտք բրած է։ Զանոնք, այդ պարտքերը, վճարելու համար, պէտք է որ խնայողութիւն ընէ, այսինքն՝ մէկ կամ երկու տարուան համար ետ կենայ զարդարանքի, իր սովորութիւններուն համար վատնած ծախքերէն։

—Թէռնուառ, առանց հարուստ ըլլալու, շնորհքով զործ կ'ընէ։ Միշտ կը յաջողի։ Եթէ իր կինը ըսէ թէ այսքան պարտք ունի, եւ եթէ անիկա վճարէ, մենք մեր ժամանակը պիտի կրսնցնենք։

—Ճշմարիտ է, բայց ասիկա շատ քիչ հաւանական է։ Ես կը նախազգամ թէ՝ Տիկին տը Թէռնուառ չպիտի ըսէ բան մը եւ պիտի վճարէ։

—Կը հասկնանք քիչ մը ետքը։

—Այո՛, որովհետեւ անպատճառ այսօր կէսօրէն ետքը Շրջայլ փողոց պիտի երթանք։ բայց առաջ նախաճաշ մը բնենք։

Նախաճաշը ընելէ ետքը, երկու բարեկամները կառքով Շրջայլ փողոց գացին եւ իրենց ալ գաղբարդը զրկեցին Տիկին տը Թէռնուառի։

Բայց իրենց պատասխանեցին թէ Տիկին տը Թէռնուառ տուն չէր։

Սակայն անոնք պնդեցին։

Վերջին իրենց պատասխանեցին թէ անհանգիստ էր եւ չէր կրնար ոչ ոք ընդունիլ ու խնդրեցին որ ուրիշ օր մը գան եւ կամ իրենց այցելութեան նպատակը իմացնեն։

Այս խօսքին վրայ իրենց այցեւտանները տուին որոնց վրայ գրած էին «Պ. Քլէբէր Թէրնէրի կողմէ»։

Զանոնք ներս մտցուցին անմիջապէս։

Թէռնուառ դեռ սակարանէն չէր վերադարձած, սակայն Տիկին տը Թէռնուառ միայնակ չէր։ Լիւպէրսաք անոր քովը կը գտնուէր՝ երբ Թրիսթօ եւ Բիլլօ պահանջեցին տիկինը տեսնել։

Այս երկու անուններն իրենց անծանօթ էին, սակայն երբ Քլէբէր Թուռնէրի անունը լսեցին, քիչ մը հանդարտեցան, որովհետեւ արդէն կոմէն կողմէ գայիք վանդները դուշակելով կը վախնային։

Բայց Լիւպէրսաք, որ Անտոէան մինակ ձգած էր, այնպիսի դիրք մը բռնեց, որ առանց երկու այցելուներէն նշմարուելու, տեսնէ զանոնք։ Դողալ երբ տեսաւ անոնք, իրեն այնպէս թուեցաւ թէ այս երկու նիհար, բարակ եւ խորամանկ դէմքերը իրեն անծանօթ չէին, թէ այս երկու մարդիկ ճամբան իրեն հանդիպած էին, եւ երկար ատեն մտքին մէջ փընտռելէ վերջ, յիշեց թէ այս երկու անձինքը անոնք պիտի ըլլան՝ որոնցմէ ինքը հալածուած կը կարծէր այն ատեն, ուր ինքը Անթուան-Տիւ-Պուա փողոցը կը բնակէր։

Վտանգ մը զգաց եւ աճապարանոք սրտին մոնելով դէպի Տիկին տը Թէռնուառը վազեց եւ ըսաւ. «Զգուշացէք. չրջանայեաց եղէք»։

Տիկին տը Թէռնուառ ժամանակ չունեցաւ իրմէ բացատրութիւն դիր՝ կանոնաց ճշդիւ գործադրութեան եւ Պատրիարքին վերադարձով ինչ ինչ իրաւասութիւններ՝ ի մէջ այլոց կը պահանջէ նաեւ որ Որբանոցի ծախքերը Պատրիարքին կողմէ հաստատուած եւլմտացոյցի մը համաձայն մատակարարուին, եւ հաշիւները ներկայացուին անոր։ Նկատելով որ Որբանոցին բարեկարգութիւնն ու բարիքը ապահովելու պէտք հարկ կը դնէ որ այդ հսկողութիւնը կատարուի Որբանոցի վիճակին կատարեալ դիտակցութեամբը եւ կանոնաւոր կերպով, եւ միւս կողմէ անհրաժեշտ է որ Որբանոցին կազմակերպութիւնը նորոգուի եւ հաստատուի եւ օր քան զօր բարգաւաճման համար պէտք եղած նիւթական միջոցները հայթայթուին, արժան դատեցինք Տիկնանց Խնամակալութիւն մը կազմել եւ անոր յանձնել այս հսկողութեան եւ օժանդակութեան հոգը եւ այս Խնամակալութեան պաշտօնին կոչեցինք զաղնուափայլ եւ զբարեպաշտուհի տիկնայս

Սրբուհի Կ. Գարակէօզեան
Իսկուհի Փափազեան
Վասիլուհի Ն. Գարակէօզեան
Աննա Գ. Լսաեան
Բրարիոն Աղասեան
Սոփիա Եաղբճեան
Երանուհի Նէվրուզ
Յուստինէ Տիլպէր
Էլիզա Տ. Յարութիւնեան

Խնամակալութեան պաշտօնը պիտի լինի,

Ա. Հսկել որ անթերի գործադրուին Որբանոցի բարեշիշատակ հիմնադիրին Սրբուհի մայրապետին կտակին տրամադրութիւնք եւ որբանոցը գտնուի ճշգիւ անոր սահմանած ուղղութեան եւ ընթացքին մէջ։

Բ. Հոգածու լինիլ, որ ըստ տրամադրութեանց կտակագրին կազմակերպուի որբասէր քոյրերու միաբանութիւնը։

Գ. Հոգ տանիլ որ Որբանոցին ելքն ու մուտքն ըստ տրամադրութեան կտակագրի սահմանուի եւլմտացոյցով եւ այս եւլմտացոյցը Պատրիարքի հաստատութեան ներկայացուելով, գործադրութեան դրուի, առանց պարտք թողուելու եւ եւլմտացոյցի նախատեսութենէ վրիպած ծախք մը եթէ ընել հարկ լինի, Պատրիարքէն հրաման խնդրուի, եթէ նոյն ծախքը 2000 դրուչէն աւելի է։

Դ. Հոգ տանիլ որ ամէն տարեգլուխ հաշիւներն անխափան ներկայացուին Պատրիարքին։

Ե. Զանազիր լինել հասոյթից ազբիւրներն չատցնելու եւ արդիւնաւորելու։

Զ. Խնամ տանիլ մանաւորապէս որբոց ապագայ վիճակին ապահովութեան համար։

Է. Վերջապէս հոգանաւորել նոյն հաստատութիւնը, որպէս զի իր սրբազան նպատակին ծառայէ եւ արժանի լինի վայելելու ազգին վստահութիւնն ու պաշտպանութիւնը։

Գոհ եմք որ արդէն նախապատրաստական կարգադրութիւններն կատարուելով դրուած են մտամբ Որբանոցին օրինաւոր կազմակերպութեան եւ բարեկարգութեան գլխաւոր հիմունքին, եւ կը մնայ այժմ բարեջան Խնամակալութեան՝ սկսուած գործը ի կատար ածել իր ծանուցեալ բարեսիրական զգացումներով եւ այս հաստատութեան նկատմամբ ունեցած համակրանքն ու գորովանքը։

Հետեւապէս մեր սոյն Պատրիարքական Կոնդակաւ հաստատելով մեր ուրախ Խնամակալութեանդ պաշտօնը, վստահ ենք որ պիտի յաջողի զայն արժանապէս եւ իզմի մոգ կատարել, եւ կը մաղթենք յաջենակալին Աստուծոյ զօրավիգ եւ նեցուկ լինել իրեն եւ արդիւնաւորել իր ջանքերն ու աշխատութիւնն յօգուտ այս գրութեան յարկին։

Մնաք ողջոյնարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱԿԻԱ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ներ ուղղելու։ Լիւպէրսաք սրտին խորը զանուող հոգմարդելին ետեւը պահուրտած երկար ատեն մնաց, առանց դուրս ելլելու ժամանակ ունենալու, որով Թրիսթօ եւ Բիլլօ ներս մտան։

Քաղաքավար կերպով բարեւեցին, մինչդեռ Անտոէան հաղիւ կրցաւ իրենց պատասխանել։

Խեղճը Լիւպէրսաքի վերջին խօսքէն առաջ եկած յուզման հարուածին տակն էր։

Արդեօք իրեն սպառնացող վտանգը ի՞նչ էր։ Երկու այցելուները ոտքի վրայ ձգեց. . . անձկալից նայուածքով մը քննեց։

—Պ. Քլէբէրի քո՞մէ էք. հարցուց, իրա՛ւ, տարօրինակ բան, զձեզ չեմ ճանչնար, կարծեմ քիչ ժամանակ ունիք։

—Ներեցէք, Տիկին, Քլէբէր-Թուռնէրի պաշտօնեաներէն ոչ մին եւ ոչ միւսն ենք։

—Է՛ ուրեմն։

—Պարզապէս պաշտօնեաներ ենք։ Երկար ատենէ ի վեր է որ Պ. Թրիսթօ եւ ես գանձման գործակալութիւն մը հիմնեցինք, որ այսօր մեծ յաջողութեան մէջ է։

—Ես ի՞նչ գործ ունիմ ձեզի հետ, խնդրեմ ըսէք ինծի, հարցուց Տիկին տը Թէռնուառ, որուն հպարտութիւնը վաւերցնար։

—Ատուած իմ. շատ պարզ խնդրոյ մը համար է որուն համար Տիկինը անհանգիստ ընելու անհամութիւնն ունինք։

—Եւ ի՞նչ է այդ գործը։

—Պզտիկ պահանջք մը։

—Զձեզ չեմ ճանչնար։

—Կը կարծեմ թէ, Տիկին, աւելի լաւ ծանօթութիւններ ստանալու համար եկած ենք։

(Շարունակելի)

բու վրայ գործ ունեցողներուն կը յանձնարարենք լաւ ուշադրութիւն ընել խարեբայութիւններու զոհ չերթալու համար։

ՀԱՐԱՆԻԹԸ այս միջոցիս սոսկալի աւերներ կը գործէ Կէտիկ Փաշայի մէջ։ Դրեթէ ամէն տուն մէկ երկու տղայ ունի պակած։

ԱՌԻԹ ՄԸ.—Զմեռնային հագուստներ պատրաստել տալու եղանակն է։ Լաւագոյն գերձակ մը զոր կարելի է յանձնարարել Պ. Էլիասէան է, որ Ղալաթիա, Օամ. Պանքային դիմաց թիւ 46, իր անգլիական վաճառատան մէջ պատրաստ է ամէն տեսակ աւանդէն ձեւով հագուստներ պատրաստելու։ Պ. Էլիասէս վճարման մասին մեծ դիւրութիւններ կ'ընծայէ իր յաճախորդներուն։ Այսպէս, կարելի է, չմնալ տրուած զգեստի մը փոխարժէքին % 30ը վճարել կանխիկ եւ մնացեալը ամսական վճարումներով։ Առիթ մըն է աս, որմէ պէտք է օգտուիլ։

ՕԴԸ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ՄԷՋ ՁԻՒՆ ԵՒ ՓՈԹՈՐԻԿ

Մայրաքաղաքիս մէջ քանի մը օրէ ի վեր տիրող սոսկալի ցուրտը երկի իրիկուն ուշ ատեն եւ մանաւանդ այսօր բաւական մեղմացաւ բարեբաղդաբար։ Ձիւնները սկսան հալիլ, սակայն փողոցները, մանաւանդ քիչ մը զառիվար տեղեր այնքան դիւրաւսահ վիճակ մը առած են որ մեծ զգուշութիւն մը ընելու ստիպուած է մարդ, քալած ատենը քանի մը անգամներ գետին չպառկելու համար։ Օդերու այս մեղմութեան պատճառաւ ժողովուրդը սկսաւ նորէն փողոց ելլել։ Բամազանի դիւերնային զուարճութիւնները, որոնք դադրած էին պահ մը, վերսկսան։ Ներկայացումներու շարքը վերսկսաւ Թատրոններուն մէջ։

*** «Վոլկա» տնուն ռուսական շոգենաւ մը որ Ռուսոթէօն մեկնած ըլլալով երեքշաբթի օրը պէտք էր մայրաքաղաքս հասնէր, հազիւ կրցաւ երէկ մտնել Նաւահանգիստ։ Շոգենաւին մէջ կային 460 այծեր։ Ճամբան փոթորկին սաստկութենէն 130 այծեր մեռեր են։ Սալիքները նաւուն մէկ կողմէն միւսը անցեր են։

*** Ռուսական ընկերութեան վերաբերող շոգենաւ մըն ալ որ Սէվաստոպոլէն մայրաքաղաքս կուգար, ճամբան մեծ դժուարութեանց հանդիպեր է։ Շոգենաւը երեքշաբթի օրը մինչեւ Վոսփորին 6 մղոն մնացած եկեր է, սակայն աւելի ներս չկրնալով մտնել, ստիպուեր է հոն պառկիլ։ Շոգենաւը երէկ հասաւ մայրաքաղաքս։

*** Իզմիրէն երեքշաբթի թուականաւ կը հեռագրեն.—Պէյրութէն եկող «Ինայէթ» շոգենաւը երէկ իրիկուն Զէյթիի բացերը փոթորկի բռնուելով նաւահանգիստ մտեր է, սակայն առտուան դէմ ճամբայ ելած ատեն, հովին սաստկութեան պատճառաւ նաւահանգիստին բերանը խրեր եւ մէջտեղէն վնասուեր է։

*** Իզմիտի առջի օրուան թղթաթերը որոշեալ ժամանակէն քանի մը ժամ ուշ հասաւ Հայտար-Փաշա, որովհետեւ ճամբան, հեռագրաթելի ձողեր երկաթուղիի գիծին վրայ ինկած էին։ Իզմիտի երէկուան թղթաթերը ժամանակին հասաւ։

*** Երէկ գրած էինք թէ Վիէննայէն մայրաքաղաքս եկող կառախումբը Զամալճայի մօտ կը սպասէ։ Երէկ արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան կողմէ կառախումբ մը դրկուեցաւ, որ Վիէննայի կառախումբին ճամբորդները առնելով բերաւ Պոլիս։ Պարապ մնացած կառախումբն ալ անկից ժամ մը վերջը հասաւ Սիրքէճի։

*** Վիէննայի կառախումբը որ երէկ առաւ պիտի հասնէր մայրաքաղաքս, երէկ գիշեր ժամը Յունէկսին հասաւ միայն։ Այդ կառախումբով Պոլիս հասան նաեւ Սերպիոյ կառախումբերուն ճամբորդները։

*** Արեւելեան ճեպընթաց կառախումբը որ երէկ չկրցաւ մեկնիլ, այսօր կը մեկնի։

*** Ոսկեղջիւրի շոգենաւերուն երթեւեկը սկսաւ։

*** Սեւ Ծովու մէջ սոսկալի փոթորիկը կը շարունակէ։ Շոգենաւները չեն մեկներ։ «Բրինչիբէա Մարիա» շոգենաւը որ մեկնած էր Չիրցաւ Վոսփորէն դուրս ելլել եւ ստիպուեցաւ նաւահանգիստ դառնալ։

*** Վերին Վոսփորի մէջ երէկ այծի ու ոչխարի բազմաթիւ դիակներ գտնուեցան, անանկ որ, կը կարծուի թէ, նաւ մը ընկղմած ըլլայ։

*** Կ'ըսուի թէ շոգենաւ մը խրած է Զէյթիճէի առջեւ։ Ստոյգ լուրեր կը պակսին տակաւին։

*** Շիլլի կողմը յունական առագաստանաւ մը ընկղմեր է։

*** Պէյլերպէյի շոգենաւին նաւավարությունը վնասուած ըլլալով, Շերքէթիի շոգենաւները հոն չեն հանդիպիր։

*** Հիմայ որ մայրաքաղաքիս մէջ ձիւները հալիլ սկսած են, մեծագոյն վտանգ մը կայ շարունակ փողոցներու անցորդներուն համար։ տուներու խողովակներէն կախուած սառները՝ որոնք խնայելով մեծ վտանգներու կրնան տեղի տալ։ Երէկ գիշեր ժամը երեքի ատենները Թագսիմի կողմը, Սիւլէյման անուն կառապան մը, պատին տակ կեցած էր, երբ սառոյցի ահագին կտոր մը, գլխուն իյնալով, երկու տեղէն վիրաւորեց։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԷՊՔԵՐԸ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն հասնող հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ Չինաստանի մէջ նորէն չփոթութիւններ ծագած են, օտարականներուն հանդէպ թշնամական ոգւով մը։ Ահա թէ այս մասին ինչ կը հեռագրուի.—

ԼՈՆՏՈՆ, 22 դեկտ.—Շանկայէն Տէյլի Մէյլի կը հաղորդուի թէ Դունկֆուսիանկ 10,000 մարդոյժով, ձեռնարկած է նոր զօրագունդեր կազմելու։ Դունկֆուսիանկ մեծ քանակութեամբ ցորեն եւ ձիու կեր կը դնէ։ Ցարատաւ յարաբերութեան մէջ է, Քանսուի նահանգին մէջ գտնուող Դուան իշխանին հետ։ 4000 հոգիէ բաղկացեալ զօրագունդ մը որ կայսերական հրամանի մը վրայ պէտք էր որ ցրուէր, ճամբայ ելած է Դունկֆուսիանկի մարդոց միանալու համար։ Շանկայէն նմանօրինակ լուրեր կը հաղորդուին նաեւ Սիդանտարտի։ Շանկայի մէջ զրոյց կայ թէ Դունկֆուսիանկ ծրագրած է բնաջինջ ընել Շէնսիի եւ Քանսուի մէջ գտնուող բոլոր օտարականները, եւ նպատակ ունի, Շէնսիի մայրաքաղաքի՝ Հըսիանֆու գրաւելու։ Կ'ըսուի թէ Քուանֆուի մէջ գտնուող, օտարներու բարեկամ Չինացի պաշտօնեաներ խորհուրդ տուած են բոլոր օտարականներուն, նահանգէս հեռանալու, որովհետեւ օտարներու դէմ չփոթութիւններէ կը վախցուի։

★ Շանկայի պարպուելու մասին նոյն տեղէն 22 դեկտ. թուականով կը հեռագրուի Թայմզի թէ դերման զօրքերու մէկ մասը քաղաքէն հեռացած է ամսոյս 20ին։ Դեկտեմբեր 22ին ալ անգլիական գունդ մը պիտի հեռանար Շանկայէն կը սպասուի որ ֆրանսական զօրքերն ալ դեկտեմբեր 26ին հեռանան։ Տէյլի Մէյլի գրածին նայելով դերման զուտարակ մը Շանկայէն Չինկդաու կերթայ, եւ ուրիշ մըն ալ Գերմանիա կը վերադառնայ։

★ Հանկ-Քոնկէն 22 դեկտ. թուականով Լոնտոն կը հեռագրեն թէ՝ 15,000 Չինացի ապստամբներ Քանդոնէն ճամբայ ելած են, Եուենան քաղաքէն դէպի արեւելեան ուղղութեամբ։ Անոնք ալ զինուած են նոր դրութեամբ հրացաններով։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ինչպէս կը հաղորդուի, դեկտ. 30ին Իտալական խորհրդարանին ներկայացուցաւ Էրիտական կացութիւնը իր բոլոր մանրամասնութիւններով։

Այդ առթիւ տեսնուած է որ 1901-1902 տարւոյ պիւտճէն փակուած է 32 ½ միլիոնի հասոյթներու առուելութեամբ մը։ Մինչդեռ 1902—3 տարւոյն պիւտճէն միայն 16,000,000ի տարբերութիւն մը կը կանխատեսէ։ Դալով 1903-4 երիտական տարւոյ, կը կարծուի թէ նոյն միջոցին պիւտճէի հասոյթներուն կողմը չորս միլիոնի առուելութիւն մը ցոյց պիտի տայ։ Այս առուելութեանց տակաւ նուազումէն պէտք չէ սակայն յոռետես եզրակացութիւններ հանել քանի որ երիտական նախարարը կը յայտարարէ թէ երիտական գանձուն վիճակը բարւոքած է եւ կը չեչտէ թէ չրջաբերութեան մէջ եղող թղթադրամները 1893 եւ 97ի օրէնքներուն համաձայն տակաւ հրապարակէն քաշուելու վրայ են։ Իտալական երիտական նախարարը կը խօսի թէ՝ ներքին եւ թէ՝ արտաքին հասոյթներու վրայ եւ կը յայտարարէ թէ ոսկի եւ արծաթ դրամներուն միջեւ եղած տարբերութիւնը բոլորովին վերցած է։

Կ'աւելցնէ նաեւ թէ %5 տոկոսով հաստատուած պարտաթուղթերուն տակերուն բարձրացումը տպացոյց մըն է այն դիրքին, զոր Իտալիոյ վարկը եւ երիտական կայութիւնը կը վայելեն։ Նախարարը կ'աւելցնէ նաեւ թէ արտասահմանի մէջ գտնուած պարտաթուղթերուն Իտալացի դրամատէրներու կողմէ գնումը կը շարունակուի, այնպէս որ վերջին երիտական տարւոյ միջոցին օտարականներու վճարուած տոկոսները նուազած են 5,000,000ի չափ։

Երիտական նախարարը յետոյ մանրամասն կերպով տեղեկութիւն կուտայ իտալական նոր 3 %ով «ռանթ»ին նկատմամբ եւ կը յիշէ թէ՝ այն նոր պատասխանը զոր այս «ռանթ»ը հրապարակի վրայ կրցած է շահիլ, ցոյց կուտայ թէ անարդար են ատոր մասին եղած առարկութիւնները, այն առարկութիւնները, որոնք վերջերս այս նոր «ռանթ»ի հրատարակման առթիւ Իտալիոյ մէջ շատերու կողմէ տեղի ունեցան։ Ամէնէն վերջը ատենաբանը կը պարզէ երկրին տնտեսական վիճակը որ բարւոքած է, եւ կ'ըսէ թէ՝ ներկայ երիտական տարին այնպէս մը կազմակերպուած է որ աղի տուրքին նուազմամբը եւ ուրիշ տնտեսական միջոցներու ձեռք առնելովը, արդիւնքը ամէն պարագայի մէջ նպաստաւոր պիտի ըլլայ։

★ Վերջին հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ՝ գանձային նախարարին հիւանդ ըլլալուն, պիւտճէի մասին վերոյիշեալ բացատրութիւնները տրպագրուած ձեւին ներքեւ ներկայացուած են ժողովականներուն։ Շատ ցուրտ ընդունելութիւն մը գտած են միայն անոնք։ Ընդհանուր տպաւորութիւնը սա է որ երկիրը ընդհանրապէս վտանգաւոր ճամբու մը մէջ կը գտնուի եւ անհրաժեշտ կը նկատուի աւելի խիստ երիտական քաղաքականութիւն մը, նպաստաւոր կացութիւնը պահել կարենալու համար։ Երիտական նախարարին բացատրութիւնները ո՛չ մէկ կերպով կրցան իր դէմքը ամրացնել։ Բաղդիա թերթը այդ բացատրութեանց տպաւորութիւնը կ'անուանէ իր աւերիչ։ Նոյնիսկ նախարարութեան բարեկամ անձնաւորութիւններ, երիտական նախարարին բացատրութեանց զիրը կը նրկատեն իր ամէնէն խոցեր՝ վերջին տարիներու եղածներուն մէջ։

★ Ասկից առաջ թէեւ գրուած էր թէ Հռոմի անգլիական դեսպանը Լորտ Բրրի դիտաւորութիւն ունի գործէ քաշուելու, սակայն այդ առթիւ Իտալական կառավարութեան կողմէ հերքում մը եկաւ վերջ տալ խնդրոյն։ Այսօր սակայն Հռոմէն դեկտ. 20 թուականով հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Լորտ Բրրի գործէ քաշուիլը պաշտօնապէս հաղորդուած է։

★ Ասկից առաջ Պապը հինգ կարտինալներէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմած էր Հռոմի մէջ, բազմաթիւ բրօրականտային դէմ պայքարելու համար։ Արդ, Հռոմէն դեկտ. 22 թուով կը հաղորդուի թէ՝ Պապը նոյն նպատակաւ երկրորդ յանձնաժողով մըն ալ կազմած է Մոնս. Աստամիի նախագահութեան ներքեւ։ Պապը կատարեալ պատրաստակամութիւն ցոյց տուած է ամէն կերպով աջակցելու այս յանձնաժողովին, որպէս զի Իտալիոյ մէջ բազմաթիւ բրօրականան ապարդիւն անցնի։

★ Հռոմէն կը հաղորդուի դեկտ. 22 թուականով թէ եթէ Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ բանակցութիւններ մը սկսին առեւտրական պայմանագրութիւն մը կնքելու համար, հակառակ չրջած զրոյցներու, արդիւնքը զրական միայն կրնայ ըլլալ։ Իտալական դահլիճի անդամ մըն ալ կը հաստատէ այս կարծիքը՝ հետեւեալ խօսքերով. «Մենք յոյսի ենք Վիէննայի եւ Պուտապէշի մամուլին եւ խորհրդարանին մէջ յայտնուած ջղային յուզեալ վիճակէն, եւ իրապէս կը ապասենք այն վայրկեանին, յորում Իտալիոյ եւ Աւստրահունգարիոյ միջեւ առեւտրական պայմանագրութիւնը կնքելու բանակցութիւնները աւելի հանդարտ եւ աւելի պաշտօնական չրջանի մը մէջ կրնան մրցել։

ՀԻՒՄՊԷՔՆԵՐՈՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

Հիւմպէքները յայտարարած են թէ իրենց խնդիրը քաղաքական հանգամանք մը ունի։ Միւս կողմէ Բարիզի կառավարական չրջանակներու մէջ ընդհանուր զոհացում մը կը տիրէ Հիւմպէքներու ձերբակալման առթիւ։ Հիւմպէքներու հետքը գտնողին խոստացուած պարգեւին վճարումը զըժուարութեանց կը հանդիպի։ Հիւմպէքներու սպանիական իշխանութեան կողմէ ֆրանսական իշխանութեան յանձնում մը տեղի ունեցաւ չորեքշաբթի օրը։

★ Հիւմպէքները կը շարունակեն իրենց ժառանգութեան խնդրի կատաղերգութիւնը։ Կը յայտարարեն թէ իրենք փախած են, որպէս զի առով Վալտէք-Ռուսոյի հանգէպ ապահովեն իրենց 108 միլիոնի հարստութիւնը։ Բոլոր Հիւմպէքներն ալ ինքզինքնին ցոյց կուտան իբր հակաֆրանսական եւ ջերմեռանդ ազգայնականներ։ Էվ տ'Օրինեաք բանտին մէջ անծանօթներէ բազմաթիւ փունջեր կը ստանայ։

★ Ցարդ Հիւմպէքներու քով գտնուած արժէքաւոր իրերու եւ դրամներու ընդհանուր գումարը կը հասնի կէս միլիոն ֆրանքի, որուն 300,000 ֆրանքը միայն ադամանդներէ յօրինուած մանեակ մըն է, եթէ սակայն ասիկա ճշմարիտ ադամանդներէ եղած ըլլայ, ինչ որ ստուգութեան կը կարօտի։

★ Տեսակցութեան մը միջոցին, Տիկին Հիւմպէք թերթի մը ներկայացուցիչին ըսաւ թէ՝ իր եղբօր Ռոմէն տ'Օրինեաքէ հեռագրուած յայտարարութիւնները սխալ են, եւ մերժեց յանցապարտութիւն ընդունիլ։ Տիկին Հիւմպէք յայտարարեց թէ իր Բարիզ ժամանելուն այն տեսակ յայտնութիւններ պիտի ընէ, որոնք կատարեալ լոյս մը պիտի սփռեն ամբողջ գործին վրայ։ Տիկին Հիւմպէք բացէ ի բաց մերժած է Բարիզեան ո՛ եւ է թերթի մը ներկայացուցիչը ընդունիլ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Քիրլինկ «Թայմզ»ի մէջ բանաստեղծութիւն մը կը հրատարակէ որ բուռն յարձակումն է Գերմանիոյ դէմ։

★ Վերջին կիրակի օրը Վիէննայի մէջ երկու նախարարապետներու միջեւ տեղի ունեցած խորհրդակցութիւնները ապարդիւն անցան։ Իրաւ է թէ երկու նախարարապետներու միջեւ տիրող կարծեաց տարբերութիւնը այնչափ առաջ չգնաց որ երկու կողմերէն մէկը, իր հրաժարականը տայ։ Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը կը պնդէ որ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ միջեւ ընդհանուր հաշտարարութեան մը մասին երկու նախարարապետները վերջնական եզրակացութեան մը յանգին։

★ Այն նուէրը զոր Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը եւ Վիէննա քաղաքը Պապին պիտի տային, մատուցուեցաւ Ն. Սրբութեան, հանդիսաւոր կերպով։

★ Սերպիոյ նախարարապետ Զինձար եւ Մարքովիչ եւ զօրավար Փրանտովիչ իբր հակառակորդներ Մերակոյտի, հրաժարեցան Մերակոյտի անդամակցութենէն։

★ Կալլէսի իշխանուհին հինգերորդ զաւակ մը ծնաւ կատարեալ պէս առողջ վիճակի մէջ կը գտնուի։

★ Լամտորֆ կոմսին Վիէննա ճամբորդութիւնը յարատեւ կերպով կը զրաղեցնէ բոլոնդակ եւրոպական մամուլը։ Ամէն կողմէ սա կարծիքը կը յայտնուի թէ՝ Ռուս եւ Աւստրեւհունգարական պետութեանց միջեւ քաղաքական բոլորովին նոր յարաբերութեանց իրականացումը պէտք է նկատել Լամտորֆի Վիէննա երթալը։

★ Աւստրեւհունգարիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ առեւտրական պայմանագրութեան այն յօդուածը որ կը պատկանի գինիի մաքսատուրքին, հունգարական կառավարութեան նախաձեռնութեամբ պիտի առաջարկուի վերցնել։

★ Աւստրեւհունգարիոյ եւ Սերպիոյ միջեւ եղած առեւտրական պայմանագրութիւնը չպիտի վերանորոգուի։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԷՆՆԱ, 24 Դեկտ.— Պ. Զել որոշեց չվերանորոգել Իտալիոյ հետ Աւստրեւհունգարիոյ առեւտրական պայմանագրութիւնը։

ՊՈՒՏԱՊԷՍԹ.— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամտորֆ կոմսը հոս հասաւ եւ անմիջապէս մեկնեցաւ նորէն գէպի Պելկրատ եւ Նիշ։ Ուր պիտի ընդունուի Ազգասէր թագաւորին կողմէն։ Լամտորֆ կոմսը յետոյ Սոֆիա պիտի երթայ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ թագաւորը Կարլոս Գ. պատուանշանին առաջին աստիճանը նուիրեց Մատրիտի Ֆրանսական դեսպան Պ. Բաթիսթիին։

ԲԱՐԻԶ.—Ոստիկանութեան պետի օգնական Պ. Հենոն ճեպընթաց կառախմբով Մատրիտ մեկնեցաւ։ Հիւմպէռ տ'Օրինեաք ընտանիքը Բարիզ բերելու համար։

ԱԹԷՆՔ.—Մենելիք Կայսրը յայտարարեց թէ յառաջիկայ գարնան Յունաստան պիտի այցելէ մինչդեռ ցուզահանդէսին առթիւ։

ՏՐԷՋՏԸ.— Արքունիքը Պապին հետ բանակցութիւններ կը կատարէ գահաժառանգ իշխանուհիին ամուսնալուծման նկատմամբ։

ՊԵՌՆ.— Զուիցերիական կառավարութիւնը որոշեց 2 նոր դեսպանատուններ հաստատել Բեթերբուրգի եւ Լա Հէյի մէջ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Կոմս Լամտորֆի Նիշ հասաւ եւ ընդունուեցաւ Այեքսանտր թագաւորին եւ բոլոր նախարարներու կողմէ։ Կայսրանին մէջ ժողովրդեան կողմէ ջերմ ընդունելութեան մը առարկայ եղաւ։ Իրիկունը պալատին մէջ ի պատիւ իրեն շքասեղան մը տրուեցաւ որուն մասնակցեցան նաեւ բոլոր օտար պետութեանց ներկայացուցիչներ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.—Սէնթ Անտրէ պատուանշանին մեծ ժապաւէնը տրուեցաւ Մոնթէկուլլո Մարքիզին։

ԴԱՀԻՐԷ.—Բժշկական համաժողովը աւարտեց երաշխաւորութիւնները։ Անդամ մըն ալ պիտի գումարուի 1907ին։ Ֆրանսացի գիտնականները պատկառելի տեղ մը կը գրաւէին այս տարուան ժողովին մէջ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Զարը եւ Զարուհին որոնք Զարսքոյէ-Սէլօ կը գտնուին, հոն պիտի մնան մինչեւ Մը-նուշի տօներէն վերջը։

ՎԻԷՆՆԱ. — «Վիէնէր Ալկէմայնէ Զայթունկ» կ'ուզէ գիտցած ըլլալ թէ՝ Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանուհին անդրանիկ եղբայրը Լէօրոլտ Ֆէրտինանտ արհիդուքսը մինչ ակօրեար գաղակարդէ կնոջ մը հետ Զուիցերիա գացած է, կին մը որուն հետ անցեալ տարի կ'ուզէր ամուսնանալ։

ԹՈՒԼԱ.— Թոլսթոյ կոմսը նորէն թոքատապէ բռնուած է։

ԱՇԱՊԱՏ.—Անտիճանի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ կ'աւելնան եւ կը տարածուին 200 փարսախ տեղոյ մը վրայ։ Երկրաշարժի զոհերը ցարդ 4000 հոգի կը հաշուուին։

ԺԸՆԷՎ.—Ժրնէվի Թրիպիւն թերթը կը հաղորդէ թէ՝ Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանուհին Ժընէվ ժամանած է։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.—«Ռուսկի Թուրքէսթան» թերթը կը հաղորդէ թէ՝ Զարը 50,000 բուպլիի գումար մը տուած է Անտիճանի արկածեալներուն ի նպաստ։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ վիճակագրական դեսպանը եւս կանչուած է։ Թրիպունայի գրածին նայելով այս կոչումը պէտք է վերագրել աւելի դեսպանին դիւանագիտական գործունէութեան, որովհետեւ այս վերջինը աւելի կը համակերպէր նախագահ Քոզրոյի քմահաճոյքներուն, քան թէ իտալական շահերուն։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ցարդ չեն ստացած երէկուան եւ այս առտուան հեռագիրները, թերեւս խզուած ըլլալուն հետեւանքով։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԵԼԿՐԱՏ 24 դեկտ. — Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոմս Լամտորֆ երէկ իրիկուն հոս հասաւ, եւ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ թագաւորին ներկայացուցիչներուն, Արտաքին Գործոց նախարար գերդնդապետ Անթոնիչի եւ շատ մը պատուիրակութիւններու կողմէ։ Կոմսը խուռն ամբոխին խանդավառ ցոյցերուն մէջ ռուսական դեսպանին բնակարանը գնաց, ուր թէչ առաւ։ Բաղաքը դրօշազարդուած է։ Իրիկունը լուսավառութիւն պիտի ըլլայ։ Կոմս Լամտորֆ վաղը Նիշ պիտի երթայ, Սերպիոյ թագաւորին եւ թագուհիին ներկայութենանը ընդունուելու համար։

ԶԱՐՍՔՕԷ-ՍԷԼՕ.—Զարը եւ Զարուհին հոս ժամանեցին Խրիմէն։

ՈՒԱՇԻՆԿԻԸՆ.—Գերմանիոյ, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ կողմէ վճռական առաջարկներ եկան, որոնցմով նախագահ Բուղվէլդ կը հրաւիրուի իրաւարարի պաշտօնը ընդունիլ Վենեզուէլայի հետ իրենց ունեցած վէճին մէջ։ Պ. Բուղվէլդ այս մասին որոշում տուած չէ տակաւին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման մարտանաւերը Բիւերթօ-Բապէլլոյի պաշարումը սկսան դեկտ. 22ին, եւ Մարաքիպոյ պաշարումը՝ դեկտ. 24ին։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 25 դեկտ.— Քարաքաչն կը հեռագրեն թէ իտալական ժարտանաւերը՝ ամերիկեան նաւու մը Լա Կուէրրա մուտքը մերժեր են, սակայն դեսպանին միջամտութեան շնորհիւ արտօնուեր է անոր նաւահանգիստ մտնել։

ԲԱՐԻԶ.— Նախկին նախարարին եղբայր Պ. Էրնէսթ Բիքառ՝ Պ. Քոմպի դէմ ծերակուտական ընտրելի կը ներկայանայ։

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓԻ ՎՐԱՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

ԼԱ ՊԷԼ ԺԱՌՏԻՆԻԷՌ

23, Կալաթա, Գարաէօյ, Շիշլիի բրամուէյի կայարանին դէմ, 23

Սոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին ամէնարնտիր կերպասով չինուած ձեւաւոր պատրաստ հագուստներ, ամէնքն ալ խիստ չափաւոր գիներով, որովհետեւ տէրը, Պ. Լուիզոյլոյ, 24 տարիէ ի վեր չատ ծախելու սկզբունքը իւրացուցած է։ Կը գտնուին նաեւ մանչ եւ աղջիկ տղոց համար ամէն տեսակ գլխարկներ։ Զըմեռուան եղանակին համար մանաւորապէս բնտիր հագուստներ եւ բալթօներ հասած են Եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՋՆԱՆՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

Գրամագլուխ, Պահեստ եւ Երաշխաւորութեան գումար

ՖՐԱՆՔ 7,500,000

Գրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա

ԳՐԻՖԻ ԼԻՕՆԷ

Ընկերութիւնը ջնջեկայացուցած Գաւառներու մէջ Գործակալներ կը փնտռուին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Հէտիս խան, թիւ 1—2.

ՄԻ՛ ԿԱՐԴԱՔ

Զեւաւոր ու գիմացկուն հովանոցներ եւ հովանոցներու հինցած կերպասները փոխելու համար թէ զուտ մետաքսէ եւ թէ բրդախառն մետաքսէ, տոկունութիւնը փորձուած, կերպասները կը գտնուին, Ղալաթիա, կամուրջին դէմի երկու անկիւնները, հանրածանօթ հովանոցավաճառ Միրզա Հայկազնի քով։

Գիները . . . ոմ գիտէ. անգամ մը փորձեցէք։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 11 Դեկտ.			Սօս. Օթ. տր ֆիլ է տթֆ	19	—	ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ		
Օամ. Բան. Սէռի Դ. Օ.Ո.	31	07	Ադոիսն Գոմմ. բանկ	1	40	Անգլ. Ոսկի	110	07
Ամէնէն բարձր գին »	31	07	Թոպպաս Գոբրօրէշն	0	09	20 Ֆրանգոց	87	25
» վար գին »	31	00	Անթրբրրիգ Ծէնէրալ	0	5	20 մարքոց	107	15
Բուամլի երկաթգ. ֆր.	117	50	Ինտատօլա Սրկաթ. Ագա.	11	62	Ռոլ Եմրէրիալ	90	15
Ամէնէն բարձր գին »	117	50	» » Սէռի A	522	—	Ֆրիմից	51	08
» վար գին »	117	25	» » » B	517	—	Մէճիտիէ արծաթ	105	01
Թրանսվալ »	145	—	Պանգ տր Սալոնիք Ագա.	164	—	Մէճիտիէ քսանգրդ	106	20
—			% Հէլլենիք 1881	213		Մէճիտիէ մանրադ	103	35
9 գրուտան Քանտրիտա	275	—	Պանգ Նատիոն. Սուռ.	415	50	Պէշիկթ	103	10
8 » Երկաթուղի	1	25	Լոյիտմ	74	—	Մէճիտիէ	105	20
			Թրանսվալ	145	—	Բուպլի արծաթի	6	20
ԲԱՌՈՒՄ, 13 Դեկտ.			Թոլոյ Քարաֆի Ընկ.	492	—	Շիլին	109	10
Օամ. Բան. Սէռի Դ. Օ.Ո.	31	22	Տէրսդրի Ջրի Ընկ.	259	—	Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	—
» ժամ 5ին »	31	22	Թրամվէյյի Ընկ.	493	—	» » բուռնկն.	86	—
Բուամ. երկաթուղի ֆր.	118	6	Բրէտի Ֆանսիէ էժէր.	264	25	» » իտալկն.	83	—
» » ժամ 5ին »	118	50	—			Ռէճիա	09	—
—			ՓՈԹԱՆԱԿԵԳԻՐ			Բուպլի թղթադրամ	8	60
Թարգ Թիւրք Ռէժի	15	50	Լոնտոն 3 ամիս	108	⅛	Ֆրրին »	9	08
Սկիարէթ, Սէռի A	—	—	» » » չէք	109	12	Մարկ »	107	25
» » B	—	—	Բարիզ » »	23	17	Տրախմի »	37	30
Պանգ տր Մէճէլին	8	50	» » » չէք	23	—	Անգլ. ոսկի »	109	30
Ադոիսն տէ Թրամուէյ	5	55	Պերլին անուանական չէք	18	74	Տրանս. » »	87	20
Փուխանա	1	35	Թուրան Աւստրիական	21	81	Բուռնկն. » »	87	—
Սօսիէթէ ա'Աֆրիքան	4	30	—			Գուլդ. » »	86	30
						Իտալ. » »	85	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 22 Դեկտ.			Լոնտոն, 22 Դեկտ.			Վիէննա, 22 Դեկտ.		
3% Ռրանտկն.	99	50	Անգլ. Քոնս.	93	06	Բուամ. երկթ.	111	70
3½ % »	98	90	Օամ. Ռանթ B	55	75	Օամ. Ռէժի	331	50
Օամ. Քոնս. D	28	80	» C	31	25	Փրին. Լոնտոնի վրայ	239	30
Բուամ. Երկ.	119	75	» D	28	75	—		
Օամ. Ռէժի	355	—	Օամ. Պանգա	13	87	Գրիմսբի, 22 Դեկտ.		
Օամ. Կայս. Պանգա	596	—	Էմբրոսէն Իւնիֆիէ	107	25	Իսանթ Օամ. Սէռի D	28	25
Օամ. Մարդ	476	—	Տօմէնիալ	104	—	Բուամ. երկաթուղի	118	—
Օսմանիէ	476	—	Վիտրնի երկաթուղի	14	—	—		
Բրէտի Լիոնէ	—		Դասուպա »	88	50	Գիեշլին, 22 Դեկտ.		
5% Իտալական	104	10	5% Հէլլենական 1881	42		Բուամ. երկաթուղի	122	—
Սպանիական արտաքին	87	—	Իսանթ »	32	—	Բուպլի (100ը)	216	12
Փէմպէքի փոխառութ.	469	—	Մօսրօլ »	44	50	Փրին. Լոնտոնի վրայ	20	24
Սէրսանիէ-Կ. Պոյոյ երկ.	293	—	Պուլկար 1888 6%	92	—	—		
Դասուպա երկթ.	394	—	Թրանսվալ Քոնս.	05	50			
Թրանսվալ Քոնս.	143	—	Փոխառութ. Բարիզի վրայ	25	35			
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	16	—					

Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԹ

Բերա, Մեծ-Փողոց, կալաթա Սերայի դպրոցին դիմ, թիւ 200

Գշ. Եշ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ 11½։ Բշ. Դշ. Ուր. օրերը 6էն 11½։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ԵՌԱՆԿԻԻՆ ՄԱՐՔԱՅՈՎ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐԸ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳՆԵՑԷՔ

Իրենց տոկունութեամբ եւ ազնուութեամբ ռուսական լաթիք կաւլոչներուն գտած ընդունելութիւնը պատճառ եղած է որ շատ մը կեղծեր ողողեն հրապարակը։ Խանութպաններէ ոմանք ալ օգտուելով յաճախորդներու անգիտութենէն, իբր ռուսական ճշմարիտ լաստիք՝ միեւնոյն գնով կը կլլեցնեն այս կեղծերը հասարակութեան։ Հետեւաբար ռուսական ճշմարիտ լաստիք գնելու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել լաստիքներու տակի եռանկիւն մարքային, որուն մէջ պէտք է գրուած ըլլայ 1860 թուականն եւ Սէն Բետերսպուրկ բառը, ռուսերէն լեզուով։ Ռուսական ճշմարիտ լաստիքներուն՝ կեղծերէն ունեցած գլխաւոր տարբերութիւնն եռանկիւն մարքային այս պարունակութիւնն է։ հետեւաբար կը խնդրեմ որ խանութպաններէն այս մարքան պահանջէք։

Օսմ. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ
Մ. Ժ. ՍԷՐՃԱՆՍՊ

23—24

ԹԱՅՀՄԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
ԿՈՃԱԿԻ ՄԵՔԵՆԱՅ

Թէ՛ զերծակներու եւ թէ կանանց զգեստներ կարողներու համար անհրաժեշտ

ԿՈՃԱԿԻ ՄԵՔԵՆԱՅ

ՄԻԱՅՆ 46 ՖՐԱՆՔՈՎ

Թայհման եղբարց կոճակի մեքենայով կը յլնուին 16 տեսակ թէ մեծ եւ թէ փոքր կոճակներ։

Մեկ ժամուան մէջ 185 կոճակ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Կալաթա, Պէօյուք Միւլէթ | թիւ 1խան

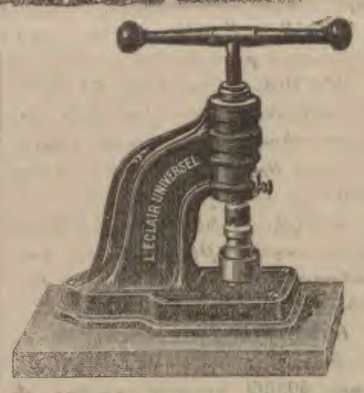

ԲԻԷՌ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Բերա Բուռմէլի Բասած

Մեծ մթերանոց հեծելանիւներու եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լապտերներու, օղամուխ գործիներու, եւն. եւն. եւն.

ՊՈՍՏՈՐ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՆԵՐ

մասնաւորաբար արեւելքի համար պատրաստուած

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Հեծելանիւներու շինութեան եւ նորոգութեան համար

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԹ

Պոյիո, Պահչէ Գաբու, Պին-Պիր-Զէշիտին դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գաբու Պին-Պիր-Զէշիտին դիմաց

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՄԵԾ ԿԱՅԱՐԱՆ
Western Assurance Company

ՈՒԻՆԴՍՈՐ Կանադա

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒԱԾ 1851թ.

Հաստատուած ֆրանսերու դրամով Ընդլ. ոսկի 6,000,000
Փաստաթուղթերու համար եւ տարեկան հասոյթ » » » 1,250,000
Վնասներու դրամագլուխ » » » 410,000

Դիմումներ ընդունող գործակալներ՝ Գ. Ա. Գասպարեան եւ Ս. Գ. Գասպարեան։ Գրասենեակ՝ Գալաթա, Մարմարա խան, 20, 21, 22

Դաստիարակ. — Տեղւոյն Գ. Գասպարեան Ֆրանս. ն Գերմ. ընկերութեանց դրամագլուխ 100 % ունի աւելի քան 1250 % մարդկանց հետ բաղդատմամբ։ Դիմումներ կ'ընդունուին Գալաթա Մարմարա խանի 20, 21, 22 թիւերուն մէջ։

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄԵՆԱՍՍԷ & Cie
ՄԵԾ ԿԱՅԱՐԱՆ

Պոլիս, Մարմարաճարշը, թիւ 8—10

Մասնաճիւղ Գալաթայի մէջ
ՊԱՆԿԱԼԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹՂԹԵՂԻՆՆԵՐ
Մանուշակ փողոց, թիւ 25 ◆ Մանուշակ փողոց, թիւ 25

Ս. ԹԱՅԱՍՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԻԱԿԱՆ ԱՌԱՔՈՒԹԻՒՆ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ 396

Սանցի զարդերեղէնների վրայի յարկը (ձիերի Ցուցադրանոցը դիմաց)

Ամենատարածուած տեսակներն ամէն ատենուան մէջ ունենալով կը լրացնեն. գեղեցիկ եւ բուժիչ վիրաբուժական պարագաներ։ Դուրս, ճաշարանոց եւ դիմացիներ արդիական ապրանքի մը պատրաստելու համար, քան տարբերութիւն, եւ ամենատարբեր զարդերեն, եւ ամենատարբեր կրնալ գտնել։ Գիրքերը ցանկ մը ունենալ։ Ամենաարագ եւ ամենաարագ ուղղութեամբ։ Ամենաարագ եւ ամենաարագ ուղղութեամբ։ Ամենաարագ եւ ամենաարագ ուղղութեամբ։

Փ. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳԵՂՈՐԷՆ ԵՒ ՆԵՐԿԵՐՈՒՆ

Պոլիս, Մարմարաճարշ, Չարշըբաշը խան թիւ 24

Մեծ մթերք ներկերու եւ զարմանալի արագութիւն եւ զարմանալի արագութիւն

Զարդարանքներ

Դիւրամատչելի գներ

Գաւառներէ կ'ընդունի յանձնարարութիւններ

Գաւառներէ կ'ընդունի յանձնարարութիւններ

ՄԱՍԱՓ ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

Ղալաթիա, ճիշդ Թիւնէլի դիմաց, թիւ 25.

Վաճառատանս մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի՝ պատի թուղթերու մոխ եւ ճաշակաւոր մրերէ մը ինչպէս նաեւ ոսկեզօծ եւ զարդարուն ԲՈՐԴԵՐՆԵՐ եւ ամէն տեսակ ՍԹՈՐՆԵՐ եւաայլն։

ԳԻՆ ԶԱՓԱՒՈՐ

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻՄ ՈՒՐՈՒՔ ՁՊԻՏԻ ՏԱՄ
ԱՊԱՌԻԿ ՄԻՄ ՈՒՐՈՒՔ ՁՊԻՏԻ ՏԱՄ

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿՃԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԼԼԸՃՃԵԱՆ

Էսկի-Զապիհ

Ճամբորդներու համար 5% զեղչ
Ամուրիներու համար 10% զեղչ
Աղջիկներու համար 50% զեղչ
Զորս անգամ կարգու ողներու՝ ն

ՁՐԻ

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ
ՊԷՏՔ ՉԻ ԿԱՑ
ՀՐԱՒԱՐԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍԻՍԹԷՄՈՎ

15 տարաբեռ սորվեցայ Ֆրանսերէն սահուն կերպով խօսիլ։

Ս. Ս. Ցակոբիկեան

15 ՇԱՒԱՔԷՆ ԿՐՃԱՑ

2-3 տարի անգլիական վարժարանները յաճախողներու հետ խօսիլ անգլերէն։ Օր. Մարգարեան

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒԱԾ 1805

Մանկավարժական դասագրքերու կեդրոն

ԳՐԱՎԱՃԱՌ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Կ. Պոլիս, Մերճաց փողոց, Թիւ 57

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱՎԱՃԱՌ
ԿՐԵՊԱԼՈՅՍ

Թիւ 9, Սուլքաճ Համամ, Քրէտի Լիոնէի կից, Թիւ 9

ԱՃԱՆ ԾԱՆԵԼ, ԵՒ ԴՈՒՔԱՆԱԼ

Ցանկորդաց կ'ղմէ ինձի հանդէպ ցոյց արուած համակրանքէն աւելի քաջալերուած, այս անգամ սկսած եմ վաճառատանս մէջ պատրաստել ամէն տեսակ կօշիկներ, արանց, կանանց եւ տղոց համար։ Ամէն անոնք որ ճաշակի տէր են, կրնան անգամ մը մեր ԱՐՇԱԼՈՅՍ վաճառատունը դիմել եւ փորձել մեր կօշիկներու թէ անմրցելի ամանութիւնը եւ թէ նորաձեւութիւնը։

Նաեւ չափու վրայ յանձնարարութիւններ ամենայն փութով կը կատարուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին նաեւ կոշիկ պատրաստելու համար ամէն տեսակ գունաւոր ամերիկեան եւ ֆրանսական կաշիներ, բուրդէ եւ բամպակէ մանածներ եւն., որուն տէրն է ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ղալաթիա մասնաճիւղ չունիմ

ՀԱՐՏԱՐԱՊԵՏ
ՍԱՐԳԻՍ ԹԱՇՃԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԿԱՅՍ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ

Կը սահանէ շինութիւններ իրենց կամ ակրերու հաշուոյն
Կը կատարէ ճարտարապետական ամէն տեսակ աշխատութիւններ
Գաւառներէ կ'ընդունի յանձնարարութիւններ
Պատրաստութիւն շինութեանց յատակագիծներու

Ի հարկին այցելութեամբ կը կատարէ գաւառներու մէջ եղած գործեր

ՍԿԶԲՈՒՆՔ

Ճշդապահութիւն եւ դիւրամատչելի պայմաններ

Կալաթա, Մանմուտիէ ճատաեսի, թիւ 42

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ
Տ. ԺՕԶԷՖ

360, Բերա, Մեծ-Փողոց, 360

Սենք Անբուան եկեղեցւոյն հետ դիմ առ դիմ

Ամէնէն կատարելագործեալ եւ նորագոյն գործիքներով կը պատրաստուին Ամէն տեսակ եւ ամէն մեծութեամբ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ

Արտակարգ ամանորեայ

Բլարիոֆիլի եւ մեծացում (ակրանտիսման) իդոնական եւ ջրանկար

Փափաքողաց բնակարաններու մէջ ալ պատկեր կը հանուին

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (54)

ԿԱԹՆԱՎԱՃԱՌ ԱՂՋԻԿԸ

Բ. ՄԱՍ

Ե.

ՄՕՆՖԼԻՌՄԼԷՅԼԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Պէոթրան չարունակեց.

«Հիմակ, ալ կրնա՛ք քիչ մը կարգ ու կանոն գնել մեր գրական գործերուն մէջ, եւ...

—Այո՛, այո՛, ալ վերջնապէս որոշեցի կարգ եւ կանոն գնել գործերուս մէջ։ Տէպոիվալը կանոնաւոր եւ շահաւոր գործի մը համար խօսք բացատնցած օր։ Վաղը պիտի երթամ նոտարս տեսնելու։ Ա՜հ, չմոռնամ. այս օրերս վաճառական մը պիտի ներկայանայ քեզի, որուն դրամ պիտի վճարես կարգ մը կահ կարասիներու համար։

—Ի՞նչ, կահ կարասի՞ գնեցիք, տեղակալս։

—Ինձի համար չէ՛, Վիրժինիին համար։

Պէոթրան եւին դարձաւ շրթունքները խածնելով եւ սկսաւ բռունցքներ իջեցնել ճակտին՝ որ բարկութիւնը զսպելով չխօսիլ սիրպուէր։ Օկիւսթալ որ իր դանձապահին ըրածը նշմարեց, ժպտելով վերսկսաւ.

—Հանդարտէ՛, Պէոթրան, չիտակը կարծես կատղեցար, ա՞ն ի՞նչ է...

—Ե՞ս, պարոն. բան մը չըսի կարծեմ։

—Ի՞նչ սարսափելի բան է աս. ես հարուստ եմ, չէ՞, ինչո՞ւ ուրեմն հաճոյքներէ զրկեմ ինքզինքս։

—Ես բան մը չեմ ըսեր կոր, պարոն։

—Ինձի պէս մարդ մը 12,000 ֆրանքնոց վաճառականի մը կեանքը ունենալու է հապա։

—Անցած տարի 40,000 ֆրանք ծախսեցինք՝ մինչեւ մեր եկամուտը 14,000 ֆրանք է, եթէ ասանկ երթանք, չիտակը շատ գէշ է գործերնիս։

—Հոգդ մը՛ներ, աս տարի պիտի գիտնամ քիչ մը խնայողութեա՛ր ծախսել։ բայց հիմակուան տալիքդ, դժբաղդութեան մը հետեւանքո՛ւն է որ տեղի պիտի ունենայ։ Ցա խելոք Վիրժինին անանկ տարօրինակ մէկն է որ։

—Ա՜հ, այո՛, չա՛տ տարօրինակ է... բայց կրնա՛ս մինակը, հայթայթողներու ամբողջ խումբ մը մէխերի վրայ նստեցնել։

—Ասկէ ետքը անգամ մըն ալ չպիտի բսես որ կեղծ ձայներ կը հանէ։

—Չէ՛. ա՛էր ողորմելա. խօսած ատենը կը հասկցուի որ կուրծքէն կը բղխի իր ձայնը, եւ պէտք է արդէն որ ատանկ ձայն մը ունենայ, որովհետեւ սատանայութիւններու մէջ յաջողելու համար չա՛տ պէտք ունի անոր։

—Ո՛չ ախորժելի զէմք մը, ու ո՛չ ալ համակրելի ձեւեր ունի։

—Դալով ատոր, կը հաստատեմ ձեր ըսածը, որովհետեւ իր ամէն մասերը կլոր մլոր բաներ են։ Բայց պարոն, ի՞նչ որ կ'ուզէք ըսէք, օ՛րքան որ կ'ուզէք կարեւորութիւն եւ իրաւունք տուէք իր խօսքերուն, ես միշտ կ'ըսեմ նորէն թէ, ատ կիները երբեք իրաւունք չունին ձեր ամէն վայրկեանները գնելու, գրաւելու... եւ չիտակը ցաւելով կը տեսնեմ եւ կը խոստովանիմ որ, դուք ձեր արժանիքին չափ չեք սիրուիր, ու չեք յարգուիր կոր. որովհետեւ, դուք բարի բնաւորութիւն մը, եւ չա՛տ զգայուն բլլալու պակասութիւնը ունիք։ Եւ սակայն, ես կը յուսայի որ, մինչեւ հիմա ձեր գլխուն եկածները ձեզի պիտի զգացնէին որ, ամէն ատեն պէտք չէ... Ահա՛ բոլոր իմ համոզումներս ու ըսելիքներս։

Օկիւսթալ քիչ մը ժամանակ լռութիւն պահեց, եւ Պէրթռան, տեսնելով որ մտածկոտ երեւոյթ մը առած էր ան։

(Շարունակելի)

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ
ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1903 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
Գին 1 դրուշ

Հրատարակուեցաւ Հիւանդանոցի պարզ օրացոյցը, նախորդ տարիներէ աւելի լանամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ։ Ինչպէս մի քանի տարիներէ ի վեր, նոյնպէս եւ այս անգամ պարզ օրացոյցը իր սովորական պարունակութենէն զատ, իւրաքանչիւր ժամերգութեանց եւ արարողութեանց մասին մանրամասն ծանօթութիւններ կը պարունակէ եւ օրացոյցի սկիզբը բարձրաստիճան եկեղեցականի մը կողմանէ պատրաստուած՝ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականն աւելի եւս ճոխացած է։

Հոգաբարձութիւնս ի գիտութիւն համայնից կը փութայ այժմէն յայտարարել թէ միայն Հիւանդանոցիս օրացոյցն է, որուն ճշդութիւնը հաստատուելով վաւերացուած ու արտօնուած է Պատրիարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր ըլլալ անոնց կողքերուն վրայ գտնուած կնիքին։ ուր գրուած է «Մեսպկանութիւն Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի, 1903»։

Անցեալ տարի յիսուն եւ հինգ հազարի չափ պարզ օրացոյց սպառած ըլլալով, օրացոյցի հասոյթը կարեւոր եւ անհրաժեշտ դարձած է Հիւանդանոցիս համար, որոյ այդ հասոյթին աւելի արդիւնաւորման օրքան պէտք ունենալն հարկ չկայ բացատրել։ Ուստի Հոգաբարձութիւնը կը յուսայ թէ ամէն բարեկիր ազգայինք պիտի փութան գէթ մէկ մէկ օրինակ գնել անոնցմէ, ո՛չ թէ միայն օրացոյց մը գնած ըլլալու՝ այլ մեծ հաստատութեան մը մէջ խնամուած 1100 պատսպարեալց նպաստ մը բրած ըլլալու գիտակցութեամբ։

Կը գտնուի Հիւանդանոցի գրասենեակը, ի Մեծ Նոր խան, եւ բոլոր դրավաճառաց քով։

ՅՈՎՍԷՓ Էֆ. ՊԱԼՊԱԼԵԱՆ
(ՄԵԼՐՈՒԿԻ)
ԱՏԱՄՆԱԲՈՑ

Մուզաֆէրիկ Հիւանդանոցին եւ Պարսկական Վարժարանին

Բերա, Մեծ-փողոց, Թագսիմ. թիւ 61
Զըրաճեան Աբառիման

Պալպալեան ամէն օր ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններով տառապողները կ'ընդունի, իսկ Ուրբաթ կիրակի եւ երեքշաբթի մինչեւ ժամը 5։ Դիշերուան ո եւ է ժամուն կարելի է գիմել Պալպալեանի։

Պալպալեան կ'երաշխաւորէ իր լեցուցած ու շինած ակռաները։ Ցարեկները ակռայ քաշել տալու համար որոշ վարձք մը չկայ. քաշել տուողին կամքէն կախեալ է։

ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ԶՐԻ

Աստուածաշունչ Ա. ՍԱՂԱԵԱՆ
Տպագրութիւն Վաղարշապատ Տպարան